

97

Zijn wensch & verkrege

door Wilh^a Riem-Vis.

NIJKERK — G. F. CALLENBACH

„Is het erg?” vroeg hij; „ze is toch niet . . .” blz. 33

ZIJN WENSCH VERKREGEN

DOOR

WILH^A. RIEM—VIS

TWEEDE DRUK

NIJKERK — G. F. CALLENBACH

I.

HUGO EN ZIJN MOEDER.

Hugo zat te studeeren; zijn boterham stond op tafel, zeker al een uur, maar hij keek er niet naar, want hij voelde geen honger, als hij verdiept was in zijn boeken. Leeren was voor hem een genot, een behoefte. Hoe moeilijker zijn lessen waren, hoe liever; dan kon hij zich met al zijn macht inspannen, en zijn vlug verstand hielp er hem toch altijd door. „Laat hem onderwijzer worden!” had zijn voogd na lang over en weer praten gezegd; maar dat wilde hij niet! Lezen leeren aan een troep lastige kinderen, en gemakkelijke rekensommetjes! Urenlang voor een klas staan en geduld oefenen met domooren en weetnieten, neen, hoor! Zijn wenschen gingen hooger! Dokter moest hij worden of dominee; Latijn, Grieksch en Hebreeuwsch leeren, dat was nog eens de moeite waard. Kennis verzamelen, altijd meer, dat moest heerlijk zijn! Maar . . . zijn moeder kon ternauwernood met hard werken in hun beider onderhoud voorzien! Daar stond zij achter de toonbank in het kleine winkeltje, waar men brood, koek en beschuit, en tegelijk ook eieren, zoowel als snoepgoed, sponsen en borstels, briefkaarten en postzegels koopen kon. Wat zag ze bleek! En wat blauwe kringen onder de oogen, zoo mat van uitdrukking! Afgetobd leek

ze; doodelijk vermoeid; en dat *was* ze ook, elken dag weer. Van 's morgens zes uur tot middernacht was ze onophoudelijk op de been. Zelfs om te eten kon ze in den regel geen oogenblikje zitten; het moest maar „onder de droppeltjes door”, al loopende gebeuren; en toch werd er te weinig verdiend in het zaakje. Hoe menigmaal ging het belletje voor een cent drop, een pijp pepermunt of een postzegel, en moest zij een kwartier of een half uur van haar kostbaren tijd afstaan om geduldig te luisteren naar het gebabbel van een of andere praatzieke vrouw, die een stuiver beschuitjes, een ei of dergelijke kleinigheden kwam halen! En het allernoodigste huiswerk moest toch ook gedaan worden, behalve het naaiwerk, waarvoor ze menig uurtje in den nacht opofferde. Ook werd het 's Zaterdagds meestal twee uur of halfdrie, eer ze er aan denken kon, naar bed te gaan! Toch ging zij 's Zondags geregeld tweemaal naar de kerk. Dat *kon* ze niet laten; en Hugo ging altijd mee.

„Maar jongen, ben je nu nog niet begonnen aan je boterham!” Met deze woorden trad ze binnen.

„En u dan, Moe!” zei Hugo, opspringend om een stoel voor haar neer te zetten bij de kleine, geverfde tafel in het vertrekje, waar hij zat; ook vergat hij niet, een voetkussentje er bij te schuiven. „Uw boterham is nog niet eens gesneden!”

„Ik heb geen trek in brood, kind,” antwoordde zij met een glimlach van voldoening over zijn zorg voor haar; „een bordje soep dat zou beter gaan, maar soep klaar-maken kost te veel tijd.”

„Had *ik* maar verstand van die kokerij! kunt u mij niet zeggen, hoe ik het doen moet? Waarom zou ik het niet evengoed kunnen leeren als een meisje?”

„Je bent een beste jongen, maar . . . het vleesch is ook veel te duur! . . . Ik zal een paar beschuiten nemen bij een kopje thee.”

„Blijf u maar zitten, ik zal ze halen!”

En weg was hij naar het winkeltje.

Juist ging het belletje weer.

„Twee cadetjes asjeblijft.”

Hij gaf ze, ontving het geld, deed het in de la en keerde met een trommeltje beschuiten naar zijn moeder terug.

„Dank je, kind! — Als ik jou niet had, dan zou het leven mij soms zwaar vallen!” Dit zeggende keek zij hem vol liefde aan en streek hem met de hand over het lokkige haar.

„Het valt u toch zwaar!” riep hij uit, met geweld een paar tranen terugdringend; „’t is schande, dat oom Arie u zoo laat tobben! Hij is toch uw eigen broer! En als hij geen geld genoeg had, dan zou hij niet pas weer zes nieuwe huizen er bij gekocht hebben!”

„Stil, jongen! Laten wij dankbaar zijn, dat hij je nu in de gelegenheid gesteld heeft naar ’t gymnasium te gaan; ’t is meer dan ik had durven hopen!”

„In de gelegenheid gesteld!” sprak hij bitter, „nooit zou hij er toe gekomen zijn de helft van het leergeld te betalen, als hij zich niet geschaamd had voor oom Willem, die veel minder inkomen heeft dan hij en toch dadelijk bereid was veertig gulden jaarlijks er bij te leggen! — Ik wou, dat wij niets van hem noodig hadden! Maar ik kan geen timmerman of metselaar worden! Heusch, Moe, ik kan het niet! En onderwijzer evenmin: ik vind het afschuwelijk! Liever zou ik willen sterven dan het studeeren opgeven!”

„Sterven, Hugo! En je arme moedertje alléén achterlaten?”

Haar stem beefde en groote tranen rolden haar over de bleeke wangen.

„Neen! Neen! Dat ook niet! Voor u zou ik alles willen doen! Maar — ik weet het, ik zou niet deugen voor zulk werk; u zoudt er verdriet van hebben! Ik zou altijd met

mijn gedachten ergens anders zijn; — ik zou uitgelachen en weggejaagd worden!”

„Nu, mijn jongen, ik ben blij, dat je voorloopig je wensch verkregen hebt! Als het zaakje nu maar zóóveel blijft opbrengen, dat we er van kunnen rondkomen!”

Haar zachtblauw oog stond ernstig en een trek van groote bezorgdheid deed Hugo uitroepen: „En als het niet gaat, wat dan?”

„Dan zou je mij misschien moeten helpen wat te verdienen,” hernam zij met een zucht.

Intusschen was het winkelschelletje al weer een paar maal overgegaan en zij haastte zich nu haar plaats achter de toonbank weer in te nemen.

„Als er bestellingen komen, dan zult u ze toch wel altijd aannemen,” sprak hij, toen zij een poosje later weer binnenkwam, „ik zal er wel voor zorgen!”

„Je zult er geen tijd meer voor hebben, jongenlief; je weet wat oom Arie gezegd heeft: zoodra hij een jaar niet overgaat, houd ik op met betalen!”

„O, Moe, heb daar geen zorg over! Onderweg kan ik ook nog genoeg leeren, en u weet, ik heb er niet veel moeite mee; zeg u het maar gerust als er iets in te pakken of weg te brengen is!”

„Goed, kind; maar eet nu je boterham eerst op! Als je vergeet je maag te vullen, dan kun je met je hoofd niet veel meer uitvoeren.”

„Tingelingeling!”

„Juffrouw Van Beem, is het versche brood al gekomen?”
klonk een stem in het winkeltje.

„Neen, juffrouw, nog niet, — over een kwartiertje zal het er wel zijn, denk ik; wat moest u hebben?”

„Tien krentenbolletjes; kan je jongen ze even brengen of is hij tegenwoordig te grootsch voor zulke boodschapjes?”

„Waarom denkt u dat?”

„Wel, hij gaat immers naar.... hoe heet het ook

weer... waar al die rijke jongeheertjes heengaan... gymnastiek of zoo iets?"

„Naar 't gymnasium bedoelt u.”

„Ja, juist! — Ik zou er wat van moeten hebben om heertjes van me jongens te maken. Later kijken ze je met den nek aan!”

„Dat zal mijn Hugo *mij* niet doen.”

„Natuurlijk, elke moeder denkt het beste van der eigen kinderen! Ik ook; maar toch weet ik, dat het zóó gaat! — En ik zeg je, dat Hugo al knapjes verbeelding gaat krijgen! Denk je dat hij me gisteren zien wou, toen ik met m'n bonte schort aan bij den groentenwagen stond? Neen, hoor! maar hij had ook een voornaam vrindje bij zich! — je denkt dus, dat hij ze wel brengen wil?”

„Hij doet al wat ik hem vraag,” klonk het rustig, „ik zal er voor zorgen.”

Hugo had alles gehoord, want de vrouw had met opzet luid gesproken. Hij liet er echter niets van blijken, en scheen verdiept in zijn boeken, toen zijn moeder binnenkwam.

„Er moeten tien krentenbolletjes weggebracht worden bij juffrouw Schaap,” sprak zij, toen het versche brood gekomen was; „dat wil je wel even doen, nietwaar?”

„Ja, Moe, zeker,” antwoordde hij terstond; „moet ik geld ontvangen?”

„Neen, zij zal ze morgen wel komen betalen.”

„Gelukkig,” dacht hij, „dan behoef ik haar tenminste niet te spreken en mijn hand voor haar op te houden.”

„Frits van Loon is hier geweest,” vertelde zijn moeder, toen hij thuiskwam, „hij vroeg of je morgenmiddag mee woudt gaan op de kevervangst.”

„Ik blijf liever thuis.”

„Waarom? Je loopt toch graag met Frits?”

„Jazeker, maar ik heb juist zoo'n echt boek over plantkunde te leen gekregen, dat wou ik morgen gaan lezen, als ik mijn werk voor 't gymnasium afheb.”

Nu, kind, je moet het zelf weten, maar een beetje uitspanning is wel noodig. Zijn vader gaat ook mee."

„O! Ja? dan doe ik het toch! Mijnheer Van Loon kan alles zoo heerlijk uitleggen; misschien leer ik zoo nog meer dan uit mijn boek!"

Juffrouw Van Beem glimlachte. „'t Is leeren en altoos weer leeren," dacht zij, „'t zou toch ook wel jammer wezen, als hij alleen met de handen zijn brood moest verdienen!"

„Waarom kwam hij dat *hier* vragen, Moe?" hernam Hugo na een poosje; „hij had het morgenochtend toch wel op school kunnen doen?"

„O, ja, 't is waar ook! Hij vroeg of je dadelijk om twaalf uur met hem mee mocht gaan, dan kon je bij hen koffiedrinken! anders moesten zij misschien op je wachten!"

„Ik zit niet graag aan tafel bij zulke deftige lui als de Van Loon's! — Wat hebt u gezegd?"

„Dat ik het je vragen zou; en, als je er zin in had, dat ik het goed vond."

„Ik zie er wel een beetje tegen op en weigeren wil ik ook niet graag, — mag ik dan mijn beste pakje aan?"

„Om kevers te gaan zoeken! Maar, jongen!"

„Ik zal heel voorzichtig zijn, dat beloof ik u, maar — ziet u — dit pakje is al zoo kaal en de mouwen zijn zoo kort! — Op school kan me dat zooveel niet schelen, maar aan tafel bij mevrouw Van Loon!"

„Nu, doe het dan maar, anders ben je misschien nog minder op je gemak."

„Moe, het belletje gaat weer!"

Juffrouw Van Beem was bijna ingedommeld op haar stoel; verschrikt sprong zij overeind.

„Lieve ziel, wat zie je er slecht uit!" hoorde Hugo zeggen, „daar bedenk ik me wat!" En wat zachter, eenigszins aarzelend ging de spreekster voort: „Zou ik je beleedigen met wat lekkere kalfssoep? ik had te veel

klaargemaakt vanmiddag, mijn man moest onverwacht de stad uit en moeder had er geen trek in, — mag ik je even een kannetje brengen? Ik begrijp wel, dat je zelf geen tijd hebt om extraatjes klaar te maken."

„Alstublieft, heel graag," hoorde Hugo zijn moeder zeggen; en de vriendelijke buurjuffrouw liep heen.

„Je neemt het mij toch niet kwalijk?" klonk het even daarna.

„Zeker niet, juffrouw, ik dank u wel!" was het antwoord.

„Ik heb ze even gewarmd, laat ze nu niet tot morgen staan!"

„Daar zal *ik* voor zorgen!" prevelde Hugo, terwijl zijn donker oog glinsterde van genoegen, en met één sprong was hij in het kleine keukentje, dat aan het woonkamertje grensde. Haastig greep hij een bord en een lepel.

„Ziezoo, Moedertje, begin nu maar dadelijk!" sprak hij, het kannetje van haar overnemend, waarvan hij den inhoud begon over te gieten op het bord, — „zulke klanten moesten we meer hebben!"

„Zoo, jongen! zoo! — je neemt toch zelf ook wel wat?"

„Stellig niet! *ik* heb zulke kostjes niet noodig."

„Een kopje vol dan!" hield zij aan.

„Moe, praat er nu niet meer over, ik zal er geen lepel van proeven."

„Een stukje vleesch toch wel, — als je heelemaal toekijkt, dan smaakt het mij niet."

„Nu, een klein stukje, om u plezier te doen."

Toen at zij en voelde zich verkwikt.

„Hé, kon ik nu maar een oogenblikje stilzitten! Ik krijg een onweerstaanbaren slaap! Zeker door die warme soep!"

„Wel, dan weet ik het goed gemaakt! Ik heb juist een Latijnsche les te leeren, dat kan ik evengoed in den winkel doen als hier, ik ga dus achter de toonbank zitten en zet

eerst de straatdeur half open, dan schrikt u niet wakker van het belletje."

"Je weet de prijzen niet goed," zei ze aarzelend, "en — de klanten houden van een praatje."

"O, maar 't zou wel toevallig zijn, als ze nu juist kwamen om borstels of sponsen, en de rest weet ik wel!"

"Behalve van de koekjes en het snoepgoed."

"Nu ja, maar er zullen niet veel menschen meer komen, 't is al bijna halfnegen, ¹⁾ en met een praatje zal ik ze ook wel tevreden stellen."

Zoo liet zij zich overreden en was binnen een paar minuten vast in slaap.

"Zoo, zoo, jij in den winkel! Dat gebeurt je ook niet alle dagen!" klonk het hem opeens in de ooren, en opziende zag hij juffrouw Schaap voor zich staan.

Onwillekeurig betrok zijn gezicht, doch hij besloot zich goed te houden en niet onvriendelijk te zijn: ze was wel een onaangename, maar toch een goede klant, en zijn moeder zou haar niet graag willen verliezen. Hij deed dus zijn best vriendelijk te kijken, doch gaf dit terstond op, toen ze hernam: „Je hebt mij een krentenbol te weinig gebracht," en er bovendien ietwat spotachtig aan toevoegde: „Heb je er soms een opgegeten onderweg?"

"Nu, je hoeft me niet aan te kijken, of je *mij* wilt opeten!" ging ze voort, „geef mij nog één krentenbol, dan kan 't mij verder niet schelen, en ik geef je meteen het geld voor alle tien."

"Ik heb er tien gebracht!" antwoordde hij kortaf en inwendig kokend van woede, „moeder en ik hebben ze samen geteld!"

't Liefst had hij haar den rug toegedraaid zonder een enkel woord te zeggen, maar weggaan kon hij nu niet, dus was hij genoodzaakt haar verder aan te hooren.

¹⁾ Vervroegde winkelsluiting kende men toen nog niet.

„En ik zeg je, dat ik er maar negen ontvangen heb!”
klonk het nu.

Zijn oog flikkerde . . . „Dan heeft Jan er zeker een opgegeten, vóór hij ze binnen bracht,” antwoordde hij en keek haar uitdagend aan.

„Moeder,” zoo liet opeens een kinderstem zich hooren, „de krentenbol lag onder de tafel, u hadt er zeker een laten vallen!”

Een glans van genoegens vloog over Hugo's gelaat, en juffrouw Schaap kleurde tot achter de ooren. „O, neem me niet kwalijk dan,” zei ze, wierp een kwartje op de toonbank en ging terstond heen.

„Echter kon het niet!” prevelde hij en wreef zich de handen van plezier. — „Ik wou intusschen, dat we een andere broodwinning hadden! om vijf cent te verdienen, moet je tien beleedigingen opeten!”

Hij zuchtte en begon weer te leeren.

Een uur verliep, hij begon slaap te krijgen. — Weer een uur, het werd stil op straat, doodstil, want het huisje stond in een der buitenwijken van de groote stad. Een agent van politie kwam langzaam aangestapt, gluurde even naar binnen, en vervolgde zijn eenzamen tocht.

Droomerig keek Hugo in zijn boek, hij kon den zin der woorden niet meer vatten.

„De reis, zoo gezellig begonnen,
Werd donker en eenzaam meteen.”

Och, neen, dat stond er immers niet! — die versregels in een Latijnsch boek! — Alweer die woorden! Waar had hij ze toch gelezen of gehoord? Waarom kwamen ze hem telkens weer te binnen?

O, wacht, ja, gisteren — in De Genestet! En 't werd nu immers donker en eenzaam! Wat ging er toch aan vooraf? Want 't begin was het niet! — Juist, dat stond

er: Zoo menig geliefde ging heen . . . Hij schrikte! Nog maar één geliefde was hem overgebleven: vader, zusje en grootmoeder waren heengegaan, — als die ééne, zijn lieve, lieve moeder ook eens wegging! Weg, voorgoed, evenals die anderen!

Als door een wesp gestoken sprong hij op, zoodat zijn boek met een slag op den grond viel. Alleen! steunde hij, gansch alléén! En dan? . . . In huis bij oom Arie, zijn voogd! Dat zou beteekenen de vernietiging van zijn gansche toekomst! Levend-dood zou hij wezen, werken, sjouwen en uitgelachen worden, dat zou zijn deel zijn in plaats van studeeren en tot aanzien komen! Maar, neen, die ééne zou de Heere God hem wel laten behouden! Zou het niet wreed zijn, hem *alles* te ontnemen?

„Ik ga sluiten!” Hiermee trachtte hij haastig zijn gedachtenloop af te breken, „het wordt tijd om naar bed te gaan!”

Zacht zette hij de luiken voor de ramen, deed de straatdeur op het nachtslot, nam de lade met geld uit de toonbank, draaide het gas uit en keerde terug naar het kleine woonvertrek. Hier zat zijn moeder nog in hetzelfde hoekje, het hoofd op de borst gezonken, in diepen slaap.

Kon ze maar wat meer rusten! — die ellendige winkel ook! „Moedertje,” sprak hij haar even aanrakend, met trillende stem, die nog getuigde van zijn ontroering; „Moedertje, ik heb al gesloten! Zullen we naar bed gaan?”

Verschrikt keek zij hem aan. „Naar bed gaan, Hugo, nu al? Waarom zoo vroeg?” En daarna, geheel wakker, liet zij er vol bezorgdheid op volgen: „Scheelt er wat aan, jongenlief? heb je hoofdpijn?”

„Welneen, Moe,” lachte hij, „maar hoe laat denkt u dat het is?”

„Hoe laat? Nu, halftien?”

„Kwart over elf!”

„O, kind, waarom heb je mij niet geroepen! Drie

volle uren geslapen! En ik had nog moeten strijken!"

„Wel, dat is niet erg; dan doen we voor één keer het goed maar eens ongestreken aan.”

„Domme jongen! Denk eens aan je kragen en dasjes! En zou ik met een verkreukelde japon en ongestreken schorten in den winkel kunnen komen? Neen, hoor, ik ga gauw de ijzers opzetten! Dan moet er maar een stukje van den nacht bij, ik heb toch al een flink slaapje beet!”

„Een bewijs, dat u doodmoe was! En nu zoudt u den halven nacht gaan strijken, — hoor eens, u mag praten, wat u wil, maar ik ga niet slapen voordat u goed en wel in bed ligt!”

„Och, jongenlief, dwing nu zoo niet, het moet toch gebeuren!”

„Niet in den nacht! Dat zou de dominee ook zeggen. Denk u maar eens aan zijn preek van verleden Zondag: „Ons lichaam is ook van God,” heeft hij gezegd, „het is een kunststuk, dat wij niet mogen bederven.” — U ziet, ik heb goed geluisterd.”

„Naar *dat* gedeelte tenminste wel,” sprak zij met een glimlach, „maar weet je wat ik geloof? Dat de Heere bijzondere krachten geeft in bijzondere omstandigheden, en als ik niet strijk, dan moeten wij slordig voor den dag komen; zou dat naar zijn wil zijn?”

Hugo zweeg en dacht na. „Ik weet er wat op!” riep hij uit: „U zet morgen de strijplank in den winkel en u strijkt, terwijl de menschen praten! Het helpen kost gewoonlijk niet veel tijd, maar de meesten blijven een half uurtje babbelen, en bovendien wint u den tijd uit van het heen en weer loopen!”

„Nu, dat is zoo kwaad niet bedacht, — en wie zal het mij kwalijk nemen, als ik mijn werk doe onder het praten . . . krijg den Bijbel dan maar.”

„Wat zal ik lezen, Moe?”

„1 Thess. IV, — begin maar bij het dertiende vers.”

„En aldus zullen wij altoos met den Heere zijn, zoo vertroost dan elkander met deze woorden.” Dat was het laatste, wat hij las, en een glans van vreugde verspreidde zich over het gelaat der bleeke vrouw.

„Hugo,” zei ze ernstig, „als de Heere Jezus vannacht eens kwam, zou je dan ook blij wezen?”

„Neen, moeder,” antwoordde hij oprecht, „want . . . ziet u . . . ik zou zoo graag eerst dominee of dokter willen zijn! Als de Heere komt dan is het ineens uit met studeeren en met alles!”

„Uit . . . met alles! Maar jongenlief, het is 't *begin* van al wat heerlijk is! „Wat geen oog heeft gezien en geen oor heeft gehoord en in geen menschenhart is opgekomen hetgeen God bereid heeft voor hen, die hem liefhebben,” zoo staat er geschreven.”

„Ik denk altoos, dat ik mij in den hemel vervelen zal,” hernam hij aarzelend, „er zijn toch geen boeken en . . . een schipper staat daar gelijk met een koning!”

„Ja, kind, en menig arme, onbekende, of door de wereld verachte, die in stilheid de voetstappen van den Heere Jezus drukt en Hem navolgt, zal daar hooger eer ontvangen dan vorsten en geleerden, die slechts aan eigen eer en aanzien denken, of groote dingen doen zonder naar Gods gedachten te vragen! Voor het hemelsch koninkrijk geldt het woord: „Zoo iemand onder u *groot* wil worden, die zij u aller dienstknecht,” en „wat hoog is bij de menschen, dat is een gruwel voor God.”

Maar 't is toch geen kwaad veel te willen weten!” hernam hij onwillig.

„Dat niet, maar de wijste mensch, die ooit op aarde leefde, heeft getuigd: „Die wetenschap vermeerdert, vermeerdert smart!” Wil je echt gelukkig zijn, en eenmaal een waarlijk hooge plaats innemen, dan moet je leeren buigen voor Gods woord en nederig volgen, waar Hij je leiden wil.”

„Echt gelukkig zou ik nooit kunnen zijn, wanneer ik niet studeeren mocht!”

„De liefde van Christus gaat *de kennis* te boven, mijn jongen; als je hart daarmee vervuld wordt, dan laat je al het andere gewillig los en je kunt verblijd wezen te midden van het zwaarste leed; dat heb ik zelf onder-vonden; maar laten we nu naar bed gaan.”

II.

DE FAMILIE VAN LOON.

„Neen, Gusta, zonder dienstbode kan je niet! dan liever Frits van 't gymnasium af!”

„Maar, man, hij is er nog geen jaar op!”

„Dat hindert niet, wat hij er geleerd heeft, zal hem nog wel te pas komen, en — beter ten halve gekeerd, dan ten heele gedwaald. Had ik kunnen vermoeden, dat alles zoo tegen zou loopen, dan zou ik er niet mee be-gonnen zijn.”

„Ja, en daarbij is alles zoo verschrikkelijk duur ge-worden! — Mij dunkt, ik kan het toch wel eens probeeren zonder dienstmeisje, desnoods neem ik een werkster voor een of [twee] dagen in de week. Ik ben nu veel sterker dan een jaar of zes geleden en van de zenuwen heb ik haast geen hinder meer! Gaat het niet, dan kunnen we immers nog zien, wat we doen!”

„Hoor eens, je mag nu praten wat je wilt, maar je probeert het *niet!* Denk je, dat ik je ziek wil hebben met die proef, en daarbij nog het heele huishouden in de war, om niet te spreken van de doktersrekening aan 't eind! Neen, ik zal wijzer zijn!”

„Kon ik maar op de een of andere manier wat geld er bij verdienen! — Pianoles geven misschien!”

„Dan weet ik wel wat beters, je hebt al heel wat aardige stukjes gecomponeerd en menig gedichtje gemaakt; misschien zou er een uitgever voor te vinden zijn?”

„Och kom, 't is prullewerk!”

„Je zoudt er licht de proef van kunnen nemen, er is niets bij te verliezen, wel te winnen.”

Dit gesprek werd gevoerd door de ouders van Frits van Loon, het vriendje van Hugo van Beem.

Het was heerlijk zomerweer en ze zaten tegen een hoog duin geleund, van waar zij een prachtig uitzicht hadden over bosch en veld aan den eenen en de zee aan den anderen kant. Meteen hielden zij een oogje over de kinderen, die volop genoten van de vrijheid, waaraan stadskinderen zoo weinig gewend zijn. Hier mochten de meisjes rondartelen en zoo hard praten en lachen als ze wilden, en de jongens werden niet beknord, wanneer ze al stoeiend over elkaar buitelden, want op den met mos begroeiden grond en in het droge zand werden hun beste kleeren toch niet vuil.

Intusschen liepen Frits en Hugo torren en kevers te zoeken, want zij vonden zich te groot om zoo maar gewoon mee te spelen. Dertien en veertien jaar — jongens met den baard in de keel, en dan meespelen met kleintjes van negen en tien! Hiertoe was Hugo althans niet te vinden, en Frits ging toch ook op 't gymnasium!

„Krijg je *echt* een fiets als je overgaat?” zoo hervatte Hugo een afgebroken gesprek.

„Ja zeker, vader heeft het mij verleden jaar al beloofd!”

„Het is dus vast?”

„Natuurlijk! Als vader iets belooft, dan kan ik er altoos stellig op rekenen. — Wat zou jij krijgen?”

„Ik? Niemendal! Ik zal blij genoeg wezen als ik overga!”

„Alsof je dat niet zeker wist! Wie heeft er mooier

cijfers dan jij! — Maar je krijgt toch zeker wel *iets*?"

„Welneen, denk je, dat het bij ons maar zoo gemakkelijk gaat als bij jullie? *Ik* zou ook dolgraag een fiets willen hebben, maar ik spreek er nooit over, want ik weet, dat het toch niet kan!"

„Ik zal er jou dikwijls op laten rijden," beloofde Frits goedwillig.

„Komt, jongens!" riep een meisjesstem, „we krijgen krentenbroodjes en limonade!"

Met een paar sprongen waren de gymnasiasten bij de andere kinderen, die joelend en jubelend tegen het hooge duin opklauterden, want nooit bleven zij op een afstand, als het op eten en drinken aankwam, en weldra lag het gansche clubje — vier Van Loontjes, één vriendinnetje en twee vriendjes — neergehurkt tegen de helling, elk een bekertje omhoog houdend om het te laten vol schenken.

„Mijnheer, krijgt Frits een *mooie* fiets?" vroeg Hugo, terwijl hij, vóór mevrouw Van Loon heen, zijn beker limonade aanvatte, tot groote ergernis van Annie en Lize, de beide zusjes van Frits.

„Een fiets? Wie zegt, dat hij er een krijgt?"

Frits kleurde. „U weet wel, vader, als ik overga?"

„O, ja, maar zoover zijn we nog niet!"

„Dus *als* hij overgaat, dan krijgt hij er toch een?"

„Ja, dat heb ik hem beloofd."

„Dan koopt u zeker een mooie? Van honderd gulden toch wel?"

„We zullen zien."

„'t Is toch beter een goed merk te nemen; en u bent immers rijk genoeg!"

„Zoo, zou je dat denken, kom!"

Mevrouw Van Loon keek haar echtgenoot veelbeteeknend aan en beiden glimlachten.

„Die Hugo is een echt onbeschofte jongen!" barstte Lize uit, toen ze even alleen was met haar zusje; „van-

middag aan tafel ook! Heb je gezien, dat hij z'n eigen vork gebruikte om makreel op zijn boterham te doen?"

„Ja, en hij riep „ho!” toen moeder hem te veel saus gaf!”

„Ik begrijp niet, dat Frits zoo'n vrind wil hebben!”

„Hugo kan het niet helpen, zegt Moeder; hij heeft nooit manieren geleerd; zijn moeder is een arme weduwe en zijn vader was broodbakker.”

„Waarom gaat hij dan *ook* niet op een ambacht!”

„Vraag het hem eens!” lachte Annie, en beiden hervatten hun raketspel.

Daar vloog de bal van Lize over een sloot heen in een land, waar koeien en paarden liepen te grazen. „Die ben je kwijt,” zei Annie, „want het hek daarginds is gesloten.”

„Ik zou er toch niet in durven! Er zou een stier bij kunnen zijn en van paarden ben ik ook vreeselijk bang!”

Intusschen had Hugo het geval gezien. Zonder zich een oogenblik te bedenken, nam hij een flinken aanloop, sprong over de sloot, zocht den bal op, wierp dien terug naar Lize en waagde andermaal den sprong. Nu echter had hij den aanloop wat te kort genomen en kwam hij, wel dicht bij den kant, maar toch midden in de modder terecht.

„Wat zeg je nu van hem?” vroeg Annie met een ondeugend lachje.

„Wel,” zei Lize, „zóó gedienschtig zijn niet veel jongens! Hij is toch aardiger dan ik dacht!”

Intusschen liep het gansche gezelschap naar de sloot om Hugo te helpen of te beklagen.

„Ik bedank je wel, hoor!” fluisterde Lize hem toe.

„'t Was een heele sprong!” zei Frits en keek hem bewonderend aan.

Maar Hugo staaarde verschrikt naar zijn bemodderde broekspijpen. „'t Is mijn beste pakje!” mompelde hij verlegen, „en ik heb beloofd er goed op te passen!”

„Wees maar niet ongerust,” zei Mevrouw Van Loon

vriendelijk; „we zullen wel zorgen dat het zaakje weer terecht komt. Je doet straks kousen, schoenen en een broek van Frits aan, om naar huis te gaan, en morgen krijg je alles netjes in orde terug.”

„Zou de broek niet bedorven zijn?” vroeg hij angstig.

„Welneen! Met wat lauw water gaat er alles goed af en een heet strijkijzer doet de rest. Ga nu maar vast vooruit, want het is ongezond met natte voeten te blijven loopen. — Frits, je gaat natuurlijk mee; — zul je hem dadelijk naar je kamertje brengen en hem alles geven, wat hij noodig heeft?”

Dit werd beloofd, en de beide jongens renden vooruit; waarna de anderen aanstalten gingen maken om ook den terugtocht te aanvaarden. Een uur later was de heele familie thuis.

„Je blijft toch hier eten, Hugo?” vroeg Mevrouw Van Loon.

„Neen, Mevrouw, ik ga weg,” was het besliste antwoord.

„Waarom? Hoe laat moet je thuis wezen?”

„Dat weet ik niet, Mevrouw, maar ik wil liever heengaan.”

„Zooals je wilt, hoor, maar ik had er op gerekend, dat je blijven zoudt. We hebben pannenkoekjes na en kersen ook; juist twee dingen, waar je veel van houdt, nietwaar?”

„Ja, Mevrouw, maar ik eet toch liever thuis.”

„Wat onbeleefd!” mompelde Lize; en Annie keek lachend naar Frits, die kleurde en verlegen voor zich keek.

„Ja, ziet u,” hernam Hugo, thans begrijpend, dat een verklaring noodig was, „mijn moeder eet toch altijd zoo weinig, en als ik er niet ben, dan vergeet zij het heelemaal, of ze neemt terloops maar een beschuit. Dat wil ik niet, want ze is al zoo zwak!”

„Zoo, is het dat! Nu, dan wil ik volstrekt niet verder aandringen! Blijft maar altijd zoo goed voor je moeder zorgen, hoor!” Dit zeggende drukte mevrouw Van Loon hem hartelijk de hand en Frits slaakte een zucht van verlichting.

„'t Is een beste jongen, die Hugo!” sprak zij, toen hij weg was; „aan woorden mag het hem soms ontbreken, maar daden zijn meer waard!”

't Was een maand later; Frits had een mooi rapport meegebracht en hij had het druk over de vurig verlangde fiets! Nu zou 't wel lukken; nog één goed rapport, dan was hij klaar!

„Vindt u het niet prettig? U kijkt niet eens vroolijk!” Deze opmerking gold zijn moeder.

„Welzeker, jongenlief, ik vind het heerlijk! Maar . . . ik dacht aan wat anders.”

„Als hij wist hoe het moet onze geldzaken stond, dan zou hij zoo uitgelaten niet zijn,” sprak zij een poosje later, toen zij zich weer met haar echtgenoot alleen bevond.

„Hij vertrouwt op de belofte van zijn vader,” antwoordde deze met een glimlach; „'t ware te wenschen, dat wij ons altijd zoo verblijdden op het woord van onzen Vader, die in de hemelen is!”

„En *Zijn* beloften falen nooit; maar jij zult genoodzaakt wezen Frits teleur te stellen; tenminste — ik begrijp niet, waar het geld voor een fiets vandaan zou moeten komen! Daarom maakte zijn vroolijkheid mij bedroefd daar straks.”

„Misschien komt er een gunstig antwoord van dien uitgever; — 't is pas drie weken, nietwaar?”

„Ja; — en als dat mis loopt? Want die kans is al uiterst gering!”

„Dan zou ik desnoods mijn viool verkoopen, liever dan mijn belofte niet houden.”

„Je viool, waaraan je zoo gehecht bent!”

„Ik hoop, dat het niet noodig zal zijn; maar als hij overgaat, en er is geen andere uitweg, dan moet het.”

. . . „Vader, wanneer krijg ik een horloge? Alle jongens hebben er een op school!”

Met deze woorden begroette Frits zijn vader, toen hij dien middag uit school kwam.

„Dag, Frits!”

„Dag, vader. — Wanneer krijg ik er een?”

„Zoodra ik geld te veel heb, jongen, en dat is vooreerst nog niet.”

„Hugo heeft er zelfs een, en ik niet eens!” pruilde hij.

„Hij heeft het horloge van zijn vader gekregen; anders had hij er ook geen. Of denk je, dat zijn moeder er een voor hem gekocht zou hebben?”

„Als zij zoo rijk was als u dan had zij het zeker gedaan! Want ze zou liever niet eten dan hem iets weigeren, dat zegt hij zelf!”

„Zoo rijk als ik! Hoe rijk zou ik dan wel zijn, jongenlief?”

„Wel, u verdient zeker meer dan duizend gulden per jaar!”

„Gelukkig wel, anders zou Moe geen dienstbode kunnen houden en jij zoudt vast niet op 't gymnasium gaan!”

„Duizend gulden is toch veel!”

„Ik vind het heel weinig; en geloof nu je vader maar, dat iemand, die veel meer dan duizend gulden per jaar verdient, toch heel arm kan zijn; zóó arm tenminste, dat hij maar ternauwernood in de behoeften van zijn gezin kan voorzien en er niets overblijft voor buitengewontjes.”

„Maar u bent toch niet arm? — Anders zoudt u geen fiets kunnen koopen, en dat hebt u beloofd!”

„Zeker, en ik hoop, dat ik je een volgend jaar een horloge zal kunnen geven, maar ik beloof het niet.”

„Kunnen!” mompelde Frits, terwijl hij de kamer verliet, „kunnen! ik begrijp er niemendal van!”

Weer verlieden er drie weken; toen kwam er een brief van den uitgever, aan wien de muziekstukjes gezonden waren. Met bevende vingers scheurde Mevrouw Van Loon het couvert open.

Plotseling hield zij zich vast aan de tafel en zonk neer op een stoel.

„Wat is er?” vroeg haar echtgenoot verschrikt.

„Ik ontroer er van,” antwoordde zij nauw hoorbaar; „maar — ik heb het zeker mis — hier, lees mij eens voor, wat er staat!”

Daarop nam hij den brief, las en . . . uitte een kreet van vreugde. „Zie je wel, dat ik gelijk had?” riep hij uit.

„Twee honderd en vijftig gulden!”

„En hij hoopt nog meer muziekstukjes van je te ontvangen, zoowel als gedichtjes! — Nu, wat zeg je! Is het niet goed, dat je mijn raad hebt opgevolgd? — Wat is dat nu? Tranen!”

„Ja, ik ben zenuwachtig van blijdschap; — denk eens aan, Frits kan op 't gymnasium blijven, jij behoeft de viool niet te verkoopen, en we houden nog geld over! Vind je goed dat ik er vijf en twintig gulden afneem voor zending en tractaatverspreiding?”

„Best hoor! Ik ben blij, dat we nu eens wat meer daaraan kunnen geven! — Maar kom, dichteres, geef mij nu eens gauw een kop koffie, dan ga ik weg.”

„Dichteres! Laat ik mij maar niets gaan verbeelden!”

„Wie weet, hoe beroemd je nog eens wordt!” schertste hij; doch zij antwoordde ernstig: „'k Hoop van harte, dat ik velen tot zegen zal mogen zijn!”

III.

HUGO'S VERDRIET.

„Wat ziet je Moe er slecht uit, Hugo!” zei mevrouw Van Loon, nadat zij eens een bezoek had gebracht bij juffrouw Van Beem; „ze lijkt doodelijk vermoeid en haar

„Wel, jongen, wat heb je?” vroeg hij met iets achterdochtig in zijn blik, en . . . blz. 25

oogen staan zoo mat, alsof alle geestkracht haar ontbreekt! Zou niet iemand van de familie haar een poosje kunnen vervangen, dat zij eens rust kan nemen?"

„Neen, Mevrouw, ik zou niemand weten. Ik wou maar, dat Moe het heele zaakje aan kant kon doen! — Als mijn oom maar helpen wou! 't Is zijn schuld als Moe ziek wordt!"

Er sprak bitterheid uit zijn toon, en tranen sprongen hem in de oogen.

„Komt hij wel eens?"

„Ja Mevrouw, maar Moe klaagt nooit; althans niet tegen hem! Hij is gierig, anders zou hij het niet kunnen aanzien, dat het zóó gaat met zijn eenige zuster!"

„Misschien let hij er niet op; heb jij al eens met hem er over gesproken?"

„Neen, Mevrouw; en dat zou zeker niet helpen; hij heeft een hekel aan mij!"

„Och kom, dat denk je misschien maar! — In elk geval zou je het kunnen probeeren. Doe het, jongenlief, ga eens naar hem toe en vertel hem alles, — of zal ik het doen?"

„Neen, Mevrouw; dan zou hij denken, dat Moe bij vreemden over hem geklaagd had! — En ik — ik heb een afkeer van hem!"

„Overwin dien afkeer en denk aan je moeder, zij wordt zenuwziek als ze zoo voortgaat!"

Den volgenden dag *ging* Hugo. Hij vond zijn oom in een grooten leunstoel met een pijpje in den mond, een courant voor zich en de beenen uitgestrekt op een divan.

„Wel, jongen, wat heb je?" vroeg hij met iets achterdochtigs in zijn blik, en zonder hem uit te noodigen te gaan zitten, „toch geen narigheid?"

„Eigenlijk wel, Oom. — Ik ben zoo bang, dat . . . " zijn stem haperde . . . „dat Moe ziek gaat worden!"

„Ziek worden? Waarom?"

„Ze heeft veel te weinig rust . . .”

„Te weinig rust! Ik heb indertijd dag en nacht gewerkt en ik ben nog zoo gezond als een visch in 't water!”

„U bent zeker sterk, Oom. Moe is zwak, ze kan het niet meer volhouden, altijd is ze moe en ze eet ook haast niet!”

„Een beetje kou op de maag misschien!”

„Neen, Oom, het zijn zenuwen, en anderen zeggen, dat Moe stellig zenuwziek zal worden, als ze zoo voortgaat!”

„En wat wil je nu?” klonk het ongeduldig.

„Ik wou zoo graag, dat Moe een andere broodwinning had, en dat ze eerst een poosje ergens heen kon gaan om wat uit te rusten en weer wat op streek te komen.”

„Ze kan *hier* komen, dat weet ze wel!”

„Hoe bedoelt u dat?” vroeg Hugo ten uiterste verbaasd.

„Ik bedoel, dat zij hier in mijn huis een gemakkelijk leventje hebben kon, en dat ze niet wil! Zoodra je vader gestorven was, heb ik tegen haar gezegd: Bet, doe je jongen in een weeshuis, dan kun jij bij ons komen. Ik heb een groot gezin, dat weet je, er is dus altijd genoeg te doen; wasschen, werken, naaien: met het een of met het ander kun je helpen, dan leef je onbezorgd en je hebt het goed!” Maar zij heeft geweigerd. „Neen,” zei ze, „mijn kind wil ik bij me houden.” — Goed, ze heeft haar zin gedaan en is in het zaakje gebleven. Later was het klagen dat er niet genoeg in verdiend werd. Toen heb ik mijn aanbod herhaald, maar ze bleef stijf en strak op haar stuk staan, dat ze liever armoe wou lijden, dan haar Hugo afstaan! Eindelijk heb ik gezegd: „Doe je jongen op een ambacht, licht verdient hij gauw een paar gulden, dan krijg je de handen wat vrij! Maar, neen, 't was alweer mis! Hugo moest een heertje worden! Hugo moest studeeren! — En ik, oude gek, heb me nog laten overhalen er geld bij te leggen!” Groote ergernis teekende het gelaat van den gewezen schipper.

„En wat is nu 't end van het zaakje?” zoo hervatte hij,

na even zijn zwartberookt pijpje te hebben leeggeklopt, „wat is 't end? Moeder wordt ziek, omdat ze te hard werken moet! — Wil ik je eens wat zeggen, jongen? Als je zoo graag wilt, dat je moeder meer rust krijgt, ga dan op een ambacht en wees haar niet langer tot last! Hang jij niet langer de mooie mijnheer uit, terwijl je moeder zich doodwerkt! Zoodra ik hoor, dat je geld verdient, kun je met je moeder hier in huis komen, dan verkoop ik het zaakje, en het geld, dat er van komt, is waarschijnlijk wel genoeg om jou een jaar of wat den kost te geven tot je voorgoed in je eigen onderhoud kunt voorzien. Zoo doende kan je moeder een gemakkelijk leventje krijgen, begrepen?”

Wit als krijt, trillend van ergernis en buiten staat een woord te zeggen, zoo stond Hugo daar! Nooit had zijn lieve, beste moeder hem iets daarvan verteld, nooit had zij in 't minst laten blijken, dat *hij* de oorzaak was van oom Arie's onwil om te helpen, en nu lag daar opeens de gansche, naakte waarheid voor hem!

Bah! Hij haatte dien man! „Nooit wil ik bij *hem* in huis komen!” Met dit besluit draaide hij zijn oom den rug toe zonder te groeten en liep het huis uit.

„Zoo, die heb ik daar eens netjes de waarheid gezegd!” Met deze woorden wreef „Oom Arie” zich de ruwe eeltige handen van plezier, waarna hij rustig een ander pijpje ging stoppen.

„Wat kwam hij doen?” vroeg zijn wederhelft, die juist binnentrad.

„Wel klagen! Natuurlijk willen ze geld los hebben, en nu wou hij mij bang komen maken!”

„Bangmaken? Waarvoor?”

„Dat zijn moeder dood zal gaan door te veel werken!”

„Als iemand dood ging van te veel werken, dan waren wij er geen van beiden meer!” lachte tante Trien. „Het was sjouwen van ochtend tot avond, en daar bleef het niet bij, hoe dikwijls heb jij zelf een heelen nacht voor

de schuit loopen trekken! — En ik met twaalf kinders! Lieve tijd, 't was werken, werken, altijd maar door, en ik ben er niet eens ziek van geworden! En dan," ging ze voort, met de dikke roode handen op de breede heupen, „en dan, waarom heeft ze naar jou raad niet geluisterd, dan zou het heel wat beter gelooopen zijn!"

„Dat heb ik ook gezegd, en ze kan immers *nog* komen als ze lust heeft!"

„Wel ja, dan stuur ik Stijn weg; je zus Bet kan handig werken, en naaien doet ze als de beste, ik zou haar goed kunnen gebruiken. En wat zei de jongen?"

„Niemandal! Dat heertje heeft mij eenvoudig zijn rug toegedraaid en is weggelooopen."

„Och, ja, de voornaamheid zit er al in, natuurlijk! Ik begrijp niet, dat Bet zoo onverstandig kan wezen! Met andere dingen is ze zoo dom niet!"

Intusschen was Hugo naar een eenzamen weg gelooopen en op een bank gaan zitten, met het hoofd geleund tegen een boom, die er vlak bij stond. Hij had zijn verdriet wel willen uitsnikken, maar er kwam geen traan om hem verlichting te geven. Zijn oogen stonden strak, zijn lippen waren op elkaar geklemd en zijn ademhaling ging snel. Wild vlogen de gedachten door zijn brein, terwijl woede tegen zijn oom en smart over zijn moeder om den voorrang streden. Gekwetst eergevoel en angst voor de toekomst stonden er tusschenin. Zijn binnenste geleek een kokende zee, waaruit de schuimende baren zich hoog verhieven. De eene vraag na de andere borrelde op uit die wilde massa. Wat zou hij doen? Nog langer zijn moeder laten werken voor hem? Nog langer een sta-in-den-weg voor haar zijn om een rustig en gemakkelijk leventje te kunnen hebben? *Zou* zij het goed hebben bij haar broer? *Veel* kon er niet te doen zijn, want ze hadden een groote meid, een werkster en een naaister; en van de twaalf kinderen waren er nog maar drie jongens in huis! — Het

eten en drinken was er best, dat wist hij van oom Willem, die er nogal eens kwam. Maar — hoe dan met mij? klonk het als een angstkreet boven dit alles uit. Eerst moet *ik* geld verdienen, heeft hij gezegd. — Een trek van haat vertoonde zich weer op zijn schoon jongensgezicht en zijn donkere oogen schoten vuur. — Dat beteekent dus — de studie laten varen en op een ambacht gaan; maar dan? — Hij trachtte nu kalm te redeneeren. Bij hem in huis? Nooit! Nooit! Driftig stampte hij op den grond. Dan liever bij oom Willem of bij vreemden! En wat doet het er ook toe? Met de opbrengst van het zaakje kan mijn onderhoud betaald worden, heeft hij gezegd; licht zal er iemand te vinden zijn, die mij daarvoor den kost wil geven, zoolang ik zelf niet genoeg verdien! Hij trachtte zich dat alles in te denken. „Moeder zal het niet goedvinden,” steunde hij; „zij daar en ik ergens anders! En ze wou zich liever doodwerken dan afstand van mij doen! Die beste, lieve Moeder! Hoe jammer, dat ze zoo'n ellendigen broer heeft! — Wist ik maar raad. — Bidden, zegt Moeder altijd, maar ik krijg toch geen antwoord uit den hemel!”

Zoo peinsde en peinsde hij maar voort, tot hij eensklaps verschrikt opsprong. Hij hoorde een klok slaan, zeven slagen! Zóó laat al! En hij had vóór halfacht twee bestellingen moeten wegbrengen. Dat kon niet meer, want hij had nog bijna een uur te loopen om thuis te komen.

„Maar, kind, waar ben je zoo lang geweest?” vroeg zijn moeder, toen hij drie kwartier later buiten adem kwam aanrennen; „had je heelemaal die boodschappen vergeten?”

„Ja, Moe, ik was te ver afgedwaald.”

„Heb je gewandeld?” De vraag klonk ietwat verwonderd.

„Ik heb een poos op den Parkweg gezeten,” antwoordde hij ontwijkend.

„Zeker weer over een moeielijk vraagstuk zitten denken?” zei ze lachend.

Hij knikte toestemmend en mompelde zoo iets van „k wou, dat ik de oplossing wist!” Toen greep hij de pakken, die al klaar lagen, en draafde weg.

„Allebei!” juichte Annie, „allebei!” En ze danste in ’t rond, zoodat de vloer dreunde en de glazen op ’t buffet stonden te rinkelen.

„Kind, bedaar toch,” zei mevrouw Van Loon, „wat bedoel je?”

„Kunt u dat niet begrijpen! — Frits en Hugo,” zoo ging ze heel langzaam voort, „gaan . . .”

„Gaan ze over? Frits ook?” vroeg haar moeder gejaagd.

Annie knikte lachend. „Weet ik dat niet gauw?” zei ze.

„Maar weet je ’t zeker? Heb je een van beiden gesproken? O, daar is Frits al! Nu, zijn gezicht zegt genoeg! — Wel, jongen, ik feliciteer je, hoor! Weet Vader het al?”

„Ja, ik ben even op ’t kantoor aangelopen; vanmiddag gaan we al een fiets koopen! Hoezee! En acht weken vacantie! Wat zal ik heerlijke tochtjes maken!”

„Hugo was zeker ook vreeselijk blij!”

„Wat Hugo scheelt begrijp ik niet. Hij was nogal nummer één, en de rector heeft hem een prachtig boek beloofd, omdat het gansche jaar door zijn rapporten uitmuntend waren geweest, maar hij keek zoo strak of hij gestraald was; geen glimlachje heb ik op z’n gezicht gezien; en stilletjes is hij naar huis gegaan, toen wij groote pret maakten!”

„Misschien gaat het niet goed met zijn moeder; arme jongen!”

Intusschen was ook Hugo thuis gekomen.

„Wel?” vroeg zijn moeder in groote spanning, „toch niet mis?”

„Nee, met glans over.” Zijn stem klonk heesch en zijn oog stond dof.

„Er is toch iets, dat je naar vindt! Ik heb al een paar weken gemeend, dat er wat aan haperde; kom, wat is er?” zoo eindigde zij met zachten aandrang.

„Ik heb besloten letterzetter te worden!”

Met dezen uitroep viel hij op een stoel neer en bedekte het gelaat met beide handen.

„Hoe heb ik het nu! Maar, jongen, met glans over en toch . . .”

„Het moet!” barstte hij uit, „zóó kan het niet langer blijven!”

„Hoe, kind? Wat bedoel je?”

Toen trachtte hij geregeld alles te vertellen van zijn bezoek bij „Oom Arie”; en het gelaat van zijn moeder betrok meer en meer.

„Heeft hij dat alles gezegd!” sprak zij met een diepen zucht; „mijn arme jongen!”

Zij bukte zich over hem heen en een heete traan viel op zijn voorhoofd.

„Ik kan het nog best volhouden; je maakt je al te bezorgd,” hernam ze zacht.

„Neen, Moe, u hebt al veel te lang voor mij gewerkt, het zaakje *moet* verkocht worden, anders wordt u ziek; als u alleen maar *goedvindt*,” liet hij er aarzelend op volgen, „dat ik ergens anders in huis ga, want *daar kan* ik niet wonen!”

„Denk je, dat ik zonder jou zal gaan? Neen, kind, we blijven bij elkaar, totdat de Heere het noodig zal oordeelen ons te scheiden; dan hoop ik te kunnen zeggen: Uw wil geschiede! Maar tot zoolang krijgt niemand er mij toe mijn kind aan anderen toe te vertrouwen!”

Het deed Hugo goed haar zoo te hooren spreken; toch had hij het zoo gaarne anders gewenscht. Immers, wat bleef hem over, waar zij beslist weigerde zonder hem bij haar broer te gaan inwonen?

Twee-, driemaal was het winkelschelletje al overgegaan;

nu liep zij heen en hij zocht naar een antwoord op die vraag.

„Het moet! Het moet!” mompelde hij. „O, wist ik maar een anderen uitweg!”

„Als u er niet wilt heengaan zonder mij,” zoo begon hij, toen ze weer binnenkwam, „dan — zal ik meegaan; maar u weet niet, hoe vreeselijk ik dat vind! Erger nog dan mijn studie te moeten opgeven!”

„Niemand dwingt ons er heen te gaan, kindlief; we kunnen hier blijven.”

„Ja, tot u er bij neervalt! En dan geven ze *mij* nog de schuld!”

Nu kon hij zich niet langer bedwingen en een hartschtelijk gesnik gaf lucht aan zijn opgekropt gemoed. Ook juffrouw Van Beem schreide, maar ze bad tegelijk: „Ach, Heere, toon mij toch, wat ik doen moet! Ik weet het niet!”

En het werd haar getoond; of liever, de weg werd zoo geleid, dat ze niet zelf behoefde te handelen of te besluiten. Tegen den avond liep ze even naar het eind van de straat om een boodschap te doen, terwijl Hugo in den winkel zat te lezen. In gedachten verdiept lette zij niet op een auto, die juist den hoek om kwam, terwijl ze overstak, en in 't volgende oogenblik lag ze bloedend op den grond. Eenige menschen snelden toe; voorzichtig werd ze opgenomen en met de auto naar het dichtstbijzijnde ziekenhuis vervoerd.

Nog zat Hugo rustig te lezen, toen er iemand den winkel kwam inloopen met de vraag: „Is het heusch waar, dat je moeder een ongeluk heeft gekregen?”

„Mijn moeder? Een ongeluk?” Hij vloog overeind; het boek plofte op den vloer en met één sprong was hij aan de voordeur.

„O, weet je er niets van? — Misschien is het wel een ander geweest, maar iedereen zegt”

Hugo hoorde niets meer; hij rende naar den kruidenier.
„Is mijn Moeder hier geweest?” vroeg hij.

„Je Moeder — neen; — weet je dan niet — — zij is door een auto aangereden.”

„Hebt u het *gezien*?”

De kruidenier knikte toestemmend.

„Waar is ze nu?” hernam de knaap met klanklooze stem. Dit werd hem meegedeeld en weldra stond hij voor het groote gebouw. Wat er van den winkel terecht moest komen in dien tijd, daaraan dacht hij niet eens.

„Je kunt nu niet bij haar toegelaten worden,” zei de portier; „kom over een uurtje maar eens terug; en geef je adres op.”

„Is het erg?” vroeg hij; „ze is toch niet...” Het vreeselijke woord bestierf hem op de lippen.

„Neen, ik heb haar hooren praten tegen den dokter; — ze zal gekneusd zijn hier of daar.”

Langzaam keerde Hugo zich om en sloeg den weg in naar huis. Daar gekomen werd hij bestormd met vragen door de burenen, die zich voor den ingang verzameld en gezorgd hadden, naar ze zeiden, dat niemand iets uit het winkeltje had weggenomen. Hij had echter volstrekt geen lust in praatjes, en na een kort „ik ben niet toegelaten,” begon hij aanstalten te maken om het zaakje te sluiten, want koopers te woord te staan, dat *kon* hij niet meer; en — de familie moest toch ook weten, wat er gebeurd was. Even keek hij daarna nog rond en de dingen kwamen hem zoo spookachtig voor bij het flauwe straaltje licht, dat hier en daar naar binnen drong door een reet of een klein raampje. „Zou moeder hier ooit terugkeeren?” was de droeve vraag in zijn binnenste; en als een bliksem-schicht vloog het hem opeens door het brein: „Zou God mij nu toch die ééne geliefde willen ontnemen?” Steunend zonk hij op de knieën. „Ach, Heere, doe het niet! Doe het niet!” smeekte hij. —

Waarom zou de Heere naar hem luisteren? Had *hij* geluisterd als de Heere tot *hem* sprak? Een groot gevoel van schuld kwam over hem. Haat, nijd, bitterheid had hij gekoesterd in zijn hart! „Oom Arie” doemde op voor zijn oog. „Ik *kan* het hem niet vergeven,” kermde hij; „o, wat moet ik doen!”

„Zooals ge zijt, o, zondaar, kom!”

Waarom kwam hem die eene regel maar te binnen? Waarom kon hij zich verder niets van dat lied herinneren? Was het niet als een stem, die hem riep, telkens weer:

Zooals ge zijt, o, zondaar, kom!”

„Heere Jezus,” zoo kwam het nu over zijn lippen, „ik kom zooals ik ben! Ik haat mijn oom, ik ben boos omdat ik een ambacht moet leeren, ik ben afgunstig op iedereen, die rijk is! Ik *kan* het niet veranderen! Als ik wezenlijk zóó mag komen, wil U mij dan aannemen?”

Een wonderbaar gevoel van rust, van verlichting, was het antwoord op die bede, tegelijk met de woorden, die hem te binnen kwamen: „Hij rechtvaardig voor de onrechtvaardigen.”

Een juichtoon verhief zich in zijn hart: voor de onrechtvaardigen, dus ook voor mij!

’t Was zoo eenvoudig! Hij *wist* het immers al zoo lang, dat Christus Jezus gestorven was voor goddeloozen; hoe kwam het, dat hij het nu eerst zag en er zich in kon verblijden? En, wonderlijk, met de vreugde daarover verdwenen ook haat, afgunst en boosheid als nevelen voor de zon! Een heerlijk licht was voor hem opgegaan daar in dat duistere kamertje, en het grootste verdriet van zijn leven had hem gevoerd tot de bron van eeuwige vreugd!

Een kwartier later draafde Hugo langs de straat naar de woning van oom Arie.

„Zoo, ben je daar alweer,” zei deze tamelijk norsch, „wat heb je nu te zeggen?”

„Iets, dat u heel naar zult vinden,” antwoordde hij zacht, en vertelde, wat zijn moeder overkomen was. Nu schrikte onze schipper toch en hij stond haastig op. „Trien, ik loop even naar het gemeenteziekenhuis: mijn zus Bet is door een auto aangereden!” Met deze woorden keek hij even om een hoekje in de keuken, waar zijn zwaarlijvige wederhelft zich bevond, greep een hoed van den kapstok en begaf zich naar de voordeur.

„Oom,” zei Hugo, hem in den weg tredend, „mag ik u nog even wat vragen?”

„Zeker of je hier moogt blijven? Ga je gang!” Het bloed steeg den knaap naar 't hoofd, maar hij antwoordde deemoedig: „Neen, Oom, dat niet; ik wou u vragen, of u het mij vergeven wilt, dat ik mij zoo onbehoorlijk tegen u heb gedragen, toen ik wegging den vorigen keer.”

Een spotachtig lachje om den breeden mond deed voor een oogenblik den toorn weer oprijzen in Hugo's binnenste, en hij had moeite een scherp woord terug te houden, toen het antwoord volgde:

„Zoo, zoo, ga je een toontje lager zingen? Dat is maar gelukkig, want je kunt nog niet op eigen beenen staan, ventje, en je zult oom Arie misschien nog hard noodig hebben!”

„Het spijt mij, Oom, dat ik u met minachting behandeld heb; dat is het zonder meer,” hernam hij wat kort.

„Toon je spijt dan maar door mijn raad op te volgen.”

„Dat ben ik ook van plan, Oom.”

„Zoo, dan is 't goed. — En nu wou je hier blijven?”

„Neen, Oom, ik moet nog naar oom Willem; en . . . ik kan mij thuis wel behelpen.”

„Ook goed; nu, ik ga. Als ze mij toelaten, dan kom ik bij oom Willem even zeggen, hoe het is.”

„Als 't blijft, Oom.”

„Wel, wel, dat kereltje hebben we mooi klein gekregen! Goed, dat ik hem maar eens flink heb aangepakt! Hij zal gaan begrijpen, dat het niet gaat zonder oom Arie!”

Een paar uur later wist Hugo, dat zijn moeder zware, inwendige kneuzingen had bekommen, en minstens zes weken in het ziekenhuis blijven moest. Daarop werd besloten, dat hij, gedurende dien tijd althans, bij oom Willem zou blijven.

Diezelfde week begaf hij zich naar verschillende boek-drukkers om geplaatst te worden, en eer er veertien dagen verlopen waren, had hij den werkkieel aan.

IV.

ECHTE VRIENDSCHAP.

„Het winkeltje was gesloten; juffrouw Van Beem ligt in 't ziekenhuis, en waar Hugo gebleven is, wist geen van de burens mij te vertellen!”

Met deze mededeeling kwam Frits, een dag of tien na 't begin der vacantie, zeer opgewonden thuis.

„Ach, ligt zij nu in 't ziekenhuis! Ik heb wel gevreesd, dat ze niet lang meer op de been zou blijven!” sprak mevrouw Van Loon meewarig, „wat zal de arme jongen terneergeslagen zijn!”

„'k Wou maar, dat ik wist, waar ik hem vinden kon!”

„Wel, dat zul je gauw genoeg weten; ik ga zijn moeder eens opzoeken en dan vraag ik het haar.”

„O ja! Wil u het dan dadelijk doen?”

„Vanmiddag kan ik onmogelijk; morgen hoop ik. Ligt zij in het gemeente-ziekenhuis?”

„Dat heb ik niet gevraagd; maar ik zal zorgen dat ik het vandaag te weten kom.”

Er verliepen echter twee weken, eer mevrouw Van Loon aan dat voornemen gevolg kon geven, want Lize werd ziek en had voortdurend oppassing noodig. In dien tijd kwam Frits weer eens in groote opgewondenheid thuis, nadat hij overal rondgelopen had in de hoop zijn vrindje te zullen ontmoeten. „Moe,” riep hij uit, „ik heb hem gezien!”

„Welken hem?” vroeg zij met een glimlach.

„Wel, natuurlijk Hugo! Ik weet zeker, dat hij het was, en ik geloof ook stellig, dat hij mij gezien heeft; maar hij keek dadelijk weer voor zich; en toen ik „Hugo” riep, bleef hij strak voor zich kijken!”

„Och, kom, je hebt je zeker vergist! Waarom zou hij zoo vreemd doen!”

„Misschien wel omdat — o, wacht, dat heb ik nog niet verteld! Hij zag er uit als een werkjongen en hij droeg groote pakken papier van een wagen naar binnen bij een boekdrukker.”

„Ach, zoo! Nu gaat mij een licht op! *Daarom* zal hij in 't geheel niet vroolijk gekeken hebben, toen hij overging en de rector hem prees! Zijn moeder zal geen kans gezien hebben het leergeld bij elkaar te brengen; en nu het zóó gelooopen is, heeft hij er spoed achter gezet met een plaats te zoeken!”

„Hè, Moe, laten wij het dan voor hem betalen. Daarvoor heeft Vader toch zeker wel geld genoeg!”

„Neen, jongenlief, we zijn al heel blij, dat we jou kunnen laten voortgaan met leeren!”

„Kan dat heusch niet, Moe?”

„Onmogelijk, vent!”

„Hij zal het zoo vreeselijk vinden, een gewoon ambachtsman te moeten worden! Weet u er niets op te verzinnen?”

„Op 't oogenblik zie ik tenminste geen uitweg; maar troost je hiermee, mijn jongen, als de Heere wil, dat hij studeeren zal, dan gebeurt het, al schijnt het voor ons geheel onmogelijk.”

„Zou ik er om mogen bidden?”

„Welzeker; *vragen* mogen wij alles, doch de Heere kan niet al onze wenschen inwilligen, evenmin als Vader altijd geven kan, wat je vraagt.”

„En u zegt zelf, dat de Heere *alles* kan!”

„Zeker, Zijn *macht* is ook wel groot genoeg, maar Zijn *liefde* verhindert Hem menigmaal ons te geven, wat wij vragen. Jij hadt wel heel graag een groot blinkend mes willen hebben, toen je nog een klein kindje waart, en ik had het je best kunnen geven ook; deed ik het daarom? Neen, nietwaar, want het zou tot je ongeluk geweest zijn! — Zoo zou het misschien ook Hugo tot schade zijn, wanneer hij kon blijven studeeren.”

„’t Is toch erg jammer; hij was juist de knapste van de heele klas! En hij heeft wel eens gezegd: Ik wou, dat ik nooit slaap kreeg, dan zou ik nacht en dag doorleeren!”

„Zijn studie had hem dus tot een afgod kunnen worden! Ook voor iets goeds kunnen wij te veel liefde hebben, en dan moet de Heere het ons afnemen. — Over een paar dagen hoop ik zijn moeder eens te bezoeken, en dan zal ze mij wel een en ander vertellen.”

„En zoodra ik weet, waar hij woont, ga ik naar hem toe!”

„Dat is goed; hij ziet dan tenminste, dat je ook nog wel zijn vriendje wil zijn, al is hij nu geen jongeheertje meer.”

„De jongens van ’t gymnasium zullen mij wel uitlachen als ze merken, dat ik nog met hem omga, nu hij . . . een werkjongen is!”

Frits kleurde, terwijl hij zoo sprak; nu eerst begon hij goed over ’t geval na te denken, en hij keek besluiteloos.

„Laat ze dan lachen, jongen,” hernam zijn moeder, „en bedenk, wat je zelf graag zoudt willen in ’t geval van Hugo.”

Op datzelfde oogenblik stond onze drukkersleerling te

peinzen over Frits: „Zou hij mij herkend hebben? Ik geloof het wel! — Natuurlijk wil hij niet meer met mij omgaan. Zoo'n fijn jonheertje past niet meer bij Hugo van Beem! Het is maar goed, dat ik gedaan heb of ik hem niet kende! En toch . . . was het eigenlijk wel oprecht? In elk geval moet ik mij op een afstand houden; het verschil is nu *te* groot; eerst ging het nog als schoolmakers. Ik had hem eigenlijk wel een briefje mogen schrijven om hem een en ander te vertellen; hij zal het vast niet aardig vinden, dat ik zoo maar weggebleven ben, en Mevrouw ook niet; ze was altijd zoo vriendelijk voor mij!”

„Jongen, wat sta je daar weer te suffen! Schiet toch op!” Deze woorden, vergezeld door een duw, deden hem opschrikken en gauw weer aan 't werk gaan.

Den volgenden dag was het Zondag en Hugo gaf zijn verlangen te kennen om naar de kerk te gaan, tot groote verwondering van zijn oom, die veel liever een flinke wandeling ging maken. Vroeger zou hij ook daaraan de voorkeur gegeven hebben, maar hij deed, wat zijn moeder wilde. Nu echter gevoelde hij zelf behoefte om Gods Woord te hooren uitleggen, en hij luisterde dien morgen als nooit te voren.

De predikant had tot tekst: „Is deze niet de timmerman, de zoon van Maria . . .” in verband met Spr. 8 : 14—16. Op treffende wijze toonde hij aan, hoe in beide gedeelten sprake is van Jezus Christus, Gods Zoon! „Ja, de verachte Timmerman van Nazareth was dezelfde, die zeggen kon: „*Ik ben het Verstand*, . . . door Mij regeeren de koningen . . . door Mij heerschen de heerschers en de prinsen, al de rechters der aarde.”

Als een hamerslag troffen Hugo deze woorden! Had hij niet dagelijks een gevoel, alsof hij een diepe vernedering onderging door zulk gewoon, alledaagsch, gering werk te moeten doen, waar zijn geest zich in staat voelde een

hooge vlucht te nemen! Had hij niet in stilte telkens weer zichzelf beklaagd, en gemeend, dat het een zeer zware beproeving voor hem was, zijn verstand slechts te kunnen gebruiken voor het doen van zulke werkzaamheden! En zie, de Zoon van God, die alle wijsheid, kennis en verstand in zich vereenigd had, Hij had het niet te gering geacht timmerman te worden! Niet alleen was Hij de *zoon* van een timmerman geworden, maar Hij was *zelf* timmerman! Hij hielp Jozef en timmerde om in Zijn dagelijksch onderhoud te voorzien! De Zoon van God, die slechts te bevelen had en getuigen kon: Door Mij regeeren de koningen! — Hoe nietig, hoe gering gevoelde hij zich opeens! Hoe *dwaas* ook, dat hij het beneden zich had geacht te doen, hetgeen waartoe *God* hem riep! Was hij waarlijk een volgeling van den Heere Jezus en zou hij zich dan schamen handenarbeid te verrichten, waar zijn Meester zelf het gedaan had in gehoorzaamheid aan Zijn Vader?

„O, Heere,” klonk het luide in zijn binnenste, „nooit wil ik meer klagen, of ontevreden zijn, omdat ik niet meer studeeren kan! Wil U mij leeren U te volgen en den weg te gaan, dien U mij aanwijst!”

Hij was gekomen, waar hij wezen moest, de moeilijke les was geleerd.

Dien middag ging hij voor de derde maal zijn moeder bezoeken. Reeds had het haar verbaasd en verblijd, dat hij zich zoo spoedig en gewillig geschikt had in zijn veranderde omstandigheden en nu zag hij er zóó opgewekt uit, dat zij niet nalaten kon te zeggen: „Het schijnt je nogal goed te bevallen bij oom Willem; je kijkt zelfs vroolijker dan toen je thuis waart!”

Opeens trok er een schaduw over zijn gezicht. „We zullen nooit meer zoo gezellig samen zijn,” sprak hij met een zucht.

„Nooit meer?”

„Ik ben je adres te weten gekomen door mijn broertje,” blz. 41

„Neen; bij oom Arie zullen we nooit vertrouwelijk kunnen praten; altoos zijn er anderen bij, en... we moeten ons schikken naar hen.”

„Arme jongen, ik zou het zoo graag anders voor je willen! — Ben je nog boos op oom Arie?” Bezorgd, bijna angstig keek ze hem aan, toen hij volmondig en zonder eenige aarzeling antwoordde: „Neen, Moe; in 't geheel niet! Ik heb hem vergeving gevraagd,” liet hij er zachter op volgen, „en ik zie er niet meer zoo erg tegen op bij hem in huis te wonen.”

„Ik dank U, Heere,” prevelde zij, „Gij hebt die groote verandering bewerkt!”

En die dank steeg tot een jubeltoon, toen hij haar meedeelde, wat er bij hem omgegaan was sedert zij in het ziekenhuis lag; hoe hij voor 't eerst de groote liefde van den Heere Jezus voor zijn hart was gaan verstaan, waardoor het vergeven en zich verootmoedigen hem mogelijk was geworden; en ook, welk licht er dien morgen onder de preek voor hem opgegaan was.

Nu was alle zorg voor de toekomst van haar geweken! Wat bekommerde haar al het overige, nu haar jongen waarlijk gelukkig was, en gewillig om te volgen waar zijn Heiland hem riep?

Intusschen was het bezoekuurtje al verstreken en Hugo keerde terug naar de woning van oom Willem. Daar wachtte hem een ongedachte verrassing. Frits van Loon zat in 't kabinetje! Dit was 't vertrekje, dat hij van zijn tante in gebruik mocht hebben.

Een *verrassing* was het; toch ontstelde hij en voelde zich beklemd.

„Ik ben je adres te weten gekomen door mijn broertje,” zoo begon Frits het gesprek; „zijn vrindje, die je dikwijls bij ons ontmoet heeft, woont hier dicht in de buurt; en hij had je al meermalen in dit huis zien binnengaan. Hij wist niet zeker of je hier woonde, maar ik dacht: ik kan

er licht eens naar hem gaan vragen, en zoo heb ik je gevonden!"

„Waarom ben je in 't geheel niet eens naar ons toe gekomen?" hernam hij, toen Hugo bleef zwijgen, „je hadt ons toch wel eens kunnen vertellen, wat er gebeurd was! Of . . . mij alléén."

„Ik had juist vanavond een brief willen schrijven; want, zie je, ik durfde niet goed zelf komen! Ik dacht, we kunnen nu toch geen vrienden meer zijn. Je hebt mij toch wel gezien eergisteren?"

Frits knikte toestemmend.

„Ik vind het heel aardig, dat je nog eens naar mij toekomt, en dat je zelfs moeite gedaan hebt mij uit te vinden, maar ik begrijp best, dat het verder uit moet zijn tusschen ons."

„Waarom?"

„Moet ik dat nog zeggen? Wij passen niet meer bij elkaar; en bovendien," liet hij er haastig op volgen, toen Frits den mond opende om iets te zeggen, „ik moet den ganschen dag werken tot 's avonds acht uur, en je woont drie kwartier hier vandaan."

„'s Zondags ben je toch vrij."

„Dan kwam ik immers nooit bij je!"

„Omdat je dan je moeder gezelschap wilde houden, maar nu is toch alles veranderd. Ik kwam juist vragen, of je vanavond een paar uurtjes komt."

„Vindt je Moe dat goed?"

„Ja zeker; zij heeft het mij gezegd!"

„Weet zij, dat ik . . ."

„Ja, alles; zij heeft echt medelijden met je en zij zal ook je moeder eens gauw gaan opzoeken. — Vind je het erg naar?"

„Dat Moe in het ziekenhuis ligt? Natuurlijk."

„Neen, dat andere!"

„O! — Ja, eerst wel, maar nu ben ik er heelemaal mee

tevreden; — ik zou wel heel graag willen studeeren, maar ik zal even gelukkig zijn, als ik nooit iets anders zal kunnen worden dan letterzetter."

„Even gelukkig! Hoe is dat mogelijk! Ik had nooit kunnen denken, dat je zoo gauw veranderen zoudt!"

„Ik zelf ook niet, maar.... er is iets met mij gebeurd iets heel bijzonders; je Moe zou mij wel begrijpen."

„Kun je er mij niet *wat* van vertellen?" vroeg Frits nieuwsgierig.

„Jawel; maar ik geloof, dat niemand het begrijpen kan, die het zelf niet ondervonden heeft."

En waarom Moeder dan wel?"

„Zij is een echte christin, dat geloof ik vast!"

„Wat praat je toch raar, Hugo! Wat heeft *dat* er nu mee te maken?"

„Wel, dat *is* het juist. Ik heb vroeger altoos gedacht, dat ik evengoed naar den hemel zou gaan als mijn moeder, omdat ik ook naar de kerk ging en in den Bijbel las; maar opeens heb ik het anders gezien! 't Was net, of ik altoos blind geweest was! En nu ben ik pas echt gelukkig! Wezenlijk, ik kan het je niet uitleggen, Frits."

„Kan de studie je niemendal meer schelen?" hernam Frits, bijna treurig.

„Ja zeker!" riep Hugo uit met vuur; „dolgraag zou ik willen studeeren! Maar.... *nog* liever wil ik doen, wat.... de Heere Jezus gedaan heeft: gehoorzaam zijn aan God, Zijn Vader."

Een hoogrood bedekte Hugo's gezicht, en een beetje verlegen tuurde hij naar buiten.

„O, is het dat," zei Frits; „dan kan ik er wel mee voortgaan."

„Waarmee?"

„Ik ben gisteren begonnen voor je te bidden of je weer op 't gymnasium komen mocht; geloof je niet, dat de Heere er wel raad op weet?"

„Zeker, daarom juist kan ik zoo rustig zijn, en ook, omdat ik nu vast weet, dat Hij zal laten gebeuren, wat het beste is.... Is het echt waar, dat je voor mij bidt? Heb jij ook den Heere Jezus lief?”

„Ja, al heel lang; maar *ik* zou het toch vreeselijk erg vinden, als ik drukker moest worden, of zoo iets!”

„Als je vanmorgen in de kerk geweest was, dan zou je wel anders praten! Maar neem me niet kwalijk, Frits, ik ben bang, dat tante mij wacht; 't is etenstijd.”

„Je komt dus vanavond?”

„Ik *wil* heel graag; — is.... is.... Mijnheer ook thuis, en weet hij.... vindt hij het goed?”

„Natuurlijk! — Vader zou mij een echte flauwerd vinden als ik *daarom* niet meer met je omgaan wou! 't Kon mij toch ook overkomen!”

V. .

TANTE MIETJE.

Juffrouw Van Beem was geheel hersteld en bevond zich met Hugo in huis bij haar broer, den gewezen schipper. Zij zag er nu beter uit, want de langdurige rust had haar goed gedaan; en in den eersten tijd werd er niet veel van haar gevergd door haar schoonzuster, die haar dienstbode natuurlijk niet op staanden voet kon wegzenden, en bovendien, na het gebeurde, ook wel aannemen wilde, dat de weduwe eerst wat meer op krachten moest komen. Zoo had deze dan nog gelegenheid om af en toe eens te gaan wandelen of een bezoek te gaan brengen

„Ik zou vanmiddag wel eens even naar tante Mietje willen gaan,” sprak zij op zekeren keer; „'t is nu al

ruim twee maanden geleden sedert ik er geweest ben.”

„Wij komen er nooit!” merkte haar broer aan.

„Neen, en dat doet haar verdriet, geloof ik; tenminste ze zei den laatsten keer tot mij: „Niemand van mijn mans familie denkt meer aan de oude tante; vroeger, toen Oom nog leefde, kwamen ze wel, maar sedert hij heengegaan is, komt er niemand naar mij omzien dan jij alleen.”

„En jij denkt zeker dat je daardoor in haar testament zult komen!” zei lachend de welgedane schippersvrouw, „maar je behoeft er heusch niet op te rekenen, hoor! Ze heeft zelf tegen Willem gezegd, dat ze alles aan haar kant vermaken zou, omdat het geld van haar familie gekomen is; als haar man was blijven leven, dan zou de kans natuurlijk voor ons geweest zijn, maar nu kun je gerust de heele zaak uit je hoofd zetten!”

Verbaasd, ja, verontwaardigd keek de weduwe haar aan.

„Meen je, dat ik ooit gedacht heb aan haar geld, als ik haar ging bezoeken!” zei ze met een zweem van gekrenkten trots, „nooit is het bij mij opgekomen, dat ze mij iets vermaken zou; alleen uit medelijden ging ik er heen, omdat ze oud is en gebrekkig, en bovendien weduwe. Ik weet, wat het is, alleen achtergelaten te worden, en zij had niet eens een zoon of dochter om haar tot troost en hulp te zijn! Laat tante Mietje gerust haar geld aan haar eigen familie vermaken, ik zal er haar niet zuur om aankijken en evenmin mij laten terughouden haar op te zoeken.”

„Als het geld je zoo onverschillig is, dan verbaast het mij niet, dat je het nooit zoo ver hebt kunnen brengen als wij!” sprak op scherpen toon haar schoonzuster; doch Arie zei lachend: „Ik denk, dat Bet een paar duizend gulden ook niet zou versmaden, als het er op aankwam. Het is zoo gemakkelijk het geld te verachten als het buiten je bereik ligt!”

„Ik zou het zeker dankbaar aannemen, wanneer het mij gegeven werd,” zei juffrouw Van Beem, nu weer rustig,

„maar zich lief voordoen om het te verkrijgen, dat is een christen onwaardig!”

„En als je 't nu deed terwille van Hugo, zou het dan zoo erg zijn? Ik bedoel die oude een beetje stroop om den mond smeren, zoodat ze voor hem wat losliet?”

„Ik zag liever mijn jongen straatveger worden, dan hem een kapitaaltje te bezorgen door vleierij en onoprechtheid, want Gods zegen is mij nog meer waard dan rijkdom en aardsche grootheid. Als de Heere mij rijk maakt, dan wil ik het gaarne zijn en ik zal er Hem voor danken, maar anders blijf ik liever arm!”

„En tot last van je familie!” beet Trien haar toe, die het zoo nauw niet genomen had, wanneer ze kans zag haar beurs te vullen, en daarom de woorden van haar schoonzuster als een belediging opnam.

„Tot last?” zoo bracht de weduwe uit met trillende stem, terwijl een hoogrood haar anders zoo bleek gelaat overtoog; „tot last? Ik meende dat ik hier nuttig zou kunnen zijn! Maar als het zóó is, dan zal ik liever een betrekking zoeken!”

Op dit oogenblik trad Hugo binnen. Ontsteld keek hij van de eene naar de andere: zijn moeder was opgewonden en heel verdrietig, dit zag hij wel, en zijn tante beantwoordde zijn groet in 't geheel niet.

„Zoo, zoo,” hernam zij spotachtig, „en *hij* dan?”

„Ik denk, dat Willem hem voor de opbrengst van het zaakje ook wel in huis zal willen nemen tot hij voor zichzelf zal kunnen zorgen!”

„Houdt toch op!” zoo kwam nu de schipper tusschenbeiden. „Vrouwen vliegen elkaar dadelijk in 't haar! De sop is de kool niet waard! — Bet blijft hier, dat zeg ik, en haar jongen ook, en jij houdt je mond! Hoor je, Trien? Je moet niet vergeten, dat ik ook nog wat te zeggen heb!”

„Ik heb toch niet gezegd, idat ze weg moet!” beet zijn vrouw hem toe, „kan ik het helpen, dat zij zoo

gauw op d'r teenen getrapt is! Ze denkt, geloof ik . . .”

„Zwijg!” viel Arie haar in de rede met een vuistslag op de tafel, „dat gebabbel verveelt me!”

Daarop ontstond er een drukkende stilte. De weduwe pinkte nu en dan een traan weg. Hugo keek haar vol medelijden aan, terwijl hij zonder een woord te zeggen de boterham opat, die voor hem klaar stond, en zijn tante tuurde nijdig naar buiten.

„Kom, ik zal ook maar gaan,” zei juffrouw Van Beem toen Hugo opstond, „dan loopen wij zoo ver samen.”

Een half uur later vinden wij haar bij tante Mietje.

Deze zat, in haar ouderwetschen leunstoel, met een kantèn mutsje op 't sneeuw witte haar, en gekleed in een doodeenvoudige zwarte japon, waarover zij een dikken wollen doek had omgeslagen, dien zij telkens, al huiverend, dichter om zich heen trok; en in de hooge, eikenhouten stoof onder haar voeten, stond een groene test met een heerlijk kooltje vuur, hoewel het pas September en tamelijk zacht weer was.

Vóór haar lag een opengeslagen Bijbel, en haar gerimpeld gezicht had iets liefelijks door den inwendigen vrede, die er uit sprak, al kon het een fijn opmerker niet ontgaan, dat zij af en toe iets gejaagds had in haar blik en iets onrustigs in haar donker doordringend oog. Dit was het gevolg van een zenuwziekte en een overblijfsel van de vele angsten, die zij, door allerlei wederwaardigheden, had uitgestaan. Toch zweefde er steeds een glimlach om de dunne, kleurlooze lippen, ook toen zij berispensd sprak: „Foei, Betje, foei, is dat nu lang wegblijven! Ik was al bang, dat je ook genoeg gekregen had van de oude zeurkous! Acht weken! 't Is een heele tijd voor iemand, die nooit de deur uitgaat en geen bezoek krijgt! Maar, kom, ga zitten, en vertel mij eens, hoe je 't maakt.”

Een kort verhaal volgde van hetgeen wij reeds weten.

„Wel, wel, in het ziekenhuis gelegen!” hernam daarop

het oudje meewarig, „kind, je hadt dood kunnen wezen! 't Zijn monsters, die auto's. 't Is nog wonder, dat er niet alle dagen kinderen door vermorzeld worden, maar de Heere God bewaart die kleinen, dat is het!”

„Hij bewaart de grooten ook, zoudt u niet denken, Tantelief?” sprak de weduwe Van Beem met een glimlach; „en wat mij betreft, ik ben vast overtuigd, dat Hij door dat ongeluk mijn gebed verhoord heeft.”

„Kind, je maakt mij nieuwsgierig; kun je er mij niet wat meer van vertellen?”

„Als het u niet verveelt, zeker, Tante,” en thans begon zij te spreken over Hugo; zijn zucht naar studie, zijn bezoek bij oom Arie, zijn besluit en haar tweestrijd, en hoe alles ten goede gekeerd was tijdens haar verblijf in het ziekenhuis.

„Dat is wel opmerkelijk; — en bevat het je bij Trien?” Uit de laatste vraag sprak twijfel, en onderzoekend bleven de donkere oogen op de bezoeker rusten.

„Och, Tante, ik heb over niets te klagen; 't is heel vriendelijk dat ze dadelijk hun huis voor mij opengezet hebben.”

Een opwellende traan en een lichte trilling van de lip verraadden echter wat er in haar hart omging.

„Je verbergt iets; toe, kind, denk nu maar, dat ik je moeder ben, en vertel mij alles vrijuit! Er is iets, dat je hindert! Ik heb het al dadelijk gedacht, toen je binnenkwaamt; anders keek je altijd zoo tevreden en vroolijk, en nu had je iets neerslachtigs in je heele voorkomen; kom, je behoeft voor tante Mietje toch geen geheimen te hebben?”

„O, ja zeker! Maar . . . 't was misschien zoo erg niet gemeend; ik heb het mij zeker wat te gauw aangetrokken, en ik heb toch wezenlijk reden om dankbaar te zijn!”

„Zeker, maar je moogt toch je hart wel eens luchten!”

.

„Zoo, zoo! Tot last! — Wil ik je eens wat zeggen. Als je er werkelijk over denkt, een betrekking te zoeken, kom dan liever bij mij; ik heb al zoo lang uitgezien naar een beetje hulp en gezelschap, maar ik ben te oud om aan vreemden te kunnen wennen; ik zou er zoo vreeselijk tegen opzien een onbekende in huis te nemen, en toch — het weinige, dat ik te doen heb, begint mij zoo zwaar te vallen, en nu en dan gevoel ik dringend behoefte aan wat verzorging. — Tweehonderd gulden zou ik je jaarlijks kunnen geven; meer zou je wellicht bij anderen toch ook niet verdienen?”

„Welneen, Tante! Minder!”

„Hugo zou natuurlijk ergens anders moeten gaan; voor een jongen van veertien jaar zou ik geen plaats hebben, en bovendien, twee personen er bij, dat zou mij te druk worden.”

„Dat begrijp ik heel goed, Tante; maar voor de scheiding van mij, zou ik hem een groote vergoeding kunnen geven! Hij zou zijn hartewensch kunnen verkrijgen.”

„Wat bedoel je?”

„Hij zou weer kunnen studeeren! Tweehonderd gulden zou genoeg zijn voor het leergeld en zijn kleeding; als Willem hem nu maar in huis wil nemen voor hetgeen ik nog heb. Als dat eens gebeurde!”

„En zou je dan niets voor jezelf houden?”

„Wel, Tante, wat zou ik noodig hebben? Kleeren heb ik vooreerst nog genoeg; en desnoods zou ik wat breiwerk kunnen aannemen; daarvoor kan ik hier toch zeker wel wat tijd overhouden? U zal zelf niet zooveel naai- en breiwerk hebben, wel?”

„O, neen; er zou tijd genoeg voor overblijven! Je zoudt er dus wel zin in hebben? Zou je het op den duur niet wat al te eentonig en te zeurig vinden bij zoo'n eenzaam oudje?”

„Stellig niet, Tante! Ik houd van stilte en verlang er

dikwijls naar. Ook hebben wij beiden den Heere Jezus lief, en verstaan dus elkander; wat zouden wij gezellig met elkander kunnen praten!"

„Nu, weet je wat, neem de zaak een poosje in bedenking; kun je wat beters krijgen, zeg het dan gerust; ik zal het je vast niet kwalijk nemen.”

Met een verruimd hart keerde juffrouw Van Beem een kwartiertje later terug naar de woning van haar broer; en haar schoonzuster moest in stilte erkennen, dat Bet toch een echt goed humeur had. Ze mocht een beetje lichtgeraakt zijn, maar ze was het gauw vergeten!

Twee weken later trad juffrouw Van Beem weer binnen bij tante Mietje; deze had haar in een briefje verzocht, eens te komen.

„Betje, ik wou je eens wat vragen,” zoo begon de oude vrouw, na de wederzijdsche begroeting, „ik weet, dat ik je volkomen vertrouwen kan, en dat je mij in oprechtheid antwoorden zult. Kun je vermoeden aan wie ik mijn kleine kapitaaltje denk te vermaken?”

„Ja, Tante; naar ik meen aan uw eigen familie.”

„Juist, en geloof je, dat ik daarin recht handel?”

„Dat is een moeilijke vraag voor mij om te beantwoorden.”

„Wat zou je zelf doen in mijn geval?”

„Ik kan het u heusch niet zeggen.”

„Spreek vrijuit, Betje; ik zal in geen geval denken aan bijbedoelingen.”

„Ik ken uw familie ternauwernood; hoe zou ik er dan over kunnen oordeelen?”

„Luister dan: ik heb drie nichten, waarvan één gehuwd; ze zijn niet onbemiddeld, en naar God of Zijn gebod vragen zij niet; — weet je nu genoeg?”

„Misschien zouden zij uw geld verkeerd gebruiken,” sprak juffrouw Van Beem thans aarzelend.

„Juist, dat is het ook, wat mij bezwaart; en toch heb

ik gemeend, al wat ik bezit aan haar te moeten vermaken."

„Moeten, Tante?"

„Ja, omdat zij met hun drieën stellig verwacht hadden te zullen erven wat mij, nu tien jaar geleden, door hun grootvader werd vermaakt. Hij schonk het mij, omdat ik hem in zijn ziekte had verpleegd. Is het nu niet billijk, dat ik haar daarvoor vergoeding geef?"

„Tantelief, ik geloof, dat iedereen in zijn eigen gemoed ten volle verzekerd moet zijn; ik kan en wil u daarin geen raad geven. — Indien iemand van u wijsheid ontbreekt, dat hij ze van *God* begeere, staat er geschreven. Als u de zaak den Heere voorlegt, dan zal Hij u zekerheid geven, wat u te doen hebt."

„Je hebt gelijk, Betje; ik vergeet maar al te dikwijls Hem om raad te vragen. — En nu, hoe heb je over mijn voorstel gedacht?"

„Dat ik het gaarne wil aannemen, Tante; zoodra u mij hebben wilt, zal ik komen. Mijn broer Willem is bereid voor Hugo te zorgen."

„Goed, dan verwacht ik je de volgende week."

„Om mijn erfenis doet zij het tenminste niet!" sprak tante Mietje met een zucht van verlichting, zoodra haar bezoekerster vertrokken was; „het was duidelijk genoeg, dat ze daaromtrent geen verwachting had; en ze weet nu precies, hoe het er mee staat!"

„Wat zeg je! — Ga je hier vandaan?" Deze uitroep van Trien gold haar schoonzuster, die haar had meegedeeld, wat zij van plan was.

„'t Is wat moois!" ging ze opgewonden voort, „k heb Trijn den dienst al opgezegd tegen November! Is *dat* je dank, dat we ons huis voor jou en je jongen hebben opgezet?"

„Dank! Maar, Trien, heb je mij niet zelf gezegd, dat

ik jullie tot last ben! Is het dan ondank, wanneer ik zoo gauw mogelijk wegga?"

„Ja, ja, ik begrijp er alles van! Natuurlijk heb je steen en been geklaagd bij tante Mietje! Misschien heb je haar wel overgehaald je tot haar erfgename te maken, en moet je zorgen, dat je bij haar in huis komt; anders mocht het lekkere hapje nog je neus voorbijgaan. Doe je best maar die ouwe ziel te vertroetelen, dan blijf je in de gunst! 't Is een mooie godsdienst, dien jij er op na houdt, dat zeg ik!"

Rood van verontwaardiging keerde Trien zich af. „Ik kon wezenlijk niet denken, dat je er boos om zijn zoudt, als ik wegging," hernam juffrouw Van Beem met een sterke poging om kalm te blijven en zacht te spreken; „veeleer dacht ik je een dienst te bewijzen! En wat die beschuldiging betreft, het beste zou wezen, als je er tante Mietje zelf eens naar gingt vragen, wat ik met haar besproken heb, dan zal het je wel duidelijk worden, dat ik van haar erfenis even weinig te wachten heb als jij."

„k Zou je wel bedanken! Ze mocht eens meenen, dat ik jaloersch was, en er ook wat van hebben wou! 'k Heb gelukkig niemendal noodig van tante Mietje."

Nu zweek juffrouw Van Beem en besloot eens kalm te praten met haar broer Arie.

VI.

NOG EENS BEPROEFD.

Sedert veertien dagen was Frits weer op school, toen hij op zekeren dag zeer opgewonden thuiskwam. Het zweet gutste hem van 't voorhoofd door 't harde loopen,

en hij kon haast niet bij adem komen om iets te zeggen.

„Jongen, wat scheelt er aan? Wat is er gebeurd?” vroeg zijn moeder een beetje verschrikt; maar hij lachte, gooide zijn tasch in een hoek, sloeg beide armen om haar hals, en fluisterde haar iets toe: want zijn broertje en de zusjes waren ook in de kamer, en die mochten zijn geheim niet weten: Moe alléén wist van zijn gebed voor Hugo.

„Maar, jongen, weet je dat wel zeker? 't Komt mij zoo ongelooflijk voor!”

„Ik heb juffrouw Van Beem zelf gesproken!”

„En wat zei ze? Heb je 't niet verkeerd begrepen!”

„Onmogelijk, Moe! Ze vertelde, dat ze nu het leergeld weer betalen kon; en de rector had niet alleen goedgevonden, dat Hugo terugkwam, maar ook, dat hij in de tweede klas zijn plaats zou innemen, al is het ook al een paar weken te laat. Hij was toch de anderen vooruit en hij leert met gemak.”

„Nu jongen, ik vreesde, dat je gebed tevergeefs zou zijn, hoewel ik vast geloofde, dat de Heere het doen *kon!* Wel, wel, wat zal hij verrukt zijn!”

„Mag ik vanavond naar hem toe gaan? Om zeven uur komt hij thuis; maar 't is drie kwartier hier vandaan, want hij woont weer in hetzelfde huis, waar ik hem den eersten keer heb opgezocht.” Daarop vertelde hij nog een en ander, wat wij reeds weten.

„Ja, ik begrijp, dat je er naar verlangt hem zelf te spreken! Vergeet dan niet hem voor mij te feliciteeren, en vraag of hij eens gauw hierheen komt.”

Intusschen was juffrouw Van Beem doorgelopen naar de woning van oom Willem, waar zij Hugo juist hoopte aan te treffen, want het was halftwee. Nog wel geen enkel woord had zij hem hoop gegeven, dat hij de studie zou kunnen hervatten, om hem een mogelijk nieuwe teleurstelling te besparen. Eerst wilde zij den rector ge-

sproken hebben; nu echter had zij volkomen zekerheid, en trillend van vreugde haastte zij zich voort om hem het blijde nieuws te kunnen meedeelen. Zij vond hem aan tafel met de andere huisgenooten en vreemd keek hij op zijn moeder te zien binnentreden, wat anders op dien tijd in 't geheel niet gebeurde.

„Is er wat, Moe?” vroeg hij bezorgd, want ze zag er opgewonden uit, hoewel niet treurig.

„Ja kind, er is iets heerlijks! Je moogt vanmiddag je betrekking opzeggen, en over een week kun je weer naar 't gymnasium gaan.”

Verschrikt keek hij haar aan. Zou zij misschien . . . neen neen, weg met die gedachte. En toch . . . haar zenuwen hadden veel geleden! Angstig wendde hij den blik naar oom Willem, maar deze glimlachte; blijkbaar wist hij meer van de zaak!

„Nu, jongen, zeg je niets?” hernam zij eenigszins teleurgesteld; „ik dacht je zoo blij te maken!”

„Wil u het nog eens zeggen? Ik *moet* het verkeerd verstaan hebben!” bracht hij aarzelend uit.

Langzaam herhaalde zij haar mededeeling en voegde er tevens de verklaring aan toe.

Een glans van groote vreugde overtoog nu zijn gelaat; zijn oog begon te schitteren, en, zonder zich te bekommeren om de verbaasde gezichten om hem heen, vloog hij haar om den hals. „O, Moe!” was al, wat hij uitbrengen kon.

Toen gaf zij haar schoonzuster een wenk, en voerde hem mee naar 't kabinetje, om daar even alleen met hem te kunnen zijn.

„Ik *kan* het haast niet gelooven!” sprak hij met klanklooze stem, „en . . . eigenlijk maakt het mij bang!”

„Bang, jongen, waarvoor?” vroeg zij ontsteld.

„Gelooft u niet, dat de studie een afgod voor mij was?”

Haar oog verhelderde; zij begreep hem.

„Zal ze dat nu ook nog zijn?” vroeg ze zacht; „heeft de

Heere Jezus dan niet de eerste plaats in je hart ingenomen?"

„Ja Moe, maar zou het niet mogelijk zijn, dat ik Hem weer vergat? — Liever zou ik letterzetter blijven, dan worden zooals vroeger!"

„Luister eens, jongenlief: toen Gideon vreesde den vijand tegemoet te gaan, werd er tot hem gezegd: ga heen in *deze uwe kracht!* Blijf je maar altoos zwak gevoelen, want *Gods kracht* wordt juist in *zwakheid* volbracht. En één ding is gelukkig, kunnen *wij* den Heere vergeten, Hij vergeet *ons* nooit! Niemand zal ze uit Mijne hand rukken, heeft Hij gezegd. Hij kan en wil je bewaren in elken weg; en gevaar om van Hem af te wijken is er altijd en overal. Neem dus dankbaar aan, wat Hij je nu geven wil en denk steeds aan de harde les, die Hij noodig geacht heeft om je te brengen waar je wezen moest! Kinderkens, bewaart uzelf van de afgoden! zoo staat er geschreven. Houd dat steeds in gedachte!"

„Wil u dan ook elken dag voor mij bidden, dat ik het niet vergeet?"

„Zeker, en doe het zelf ook. Het gebed is een krachtig wapen tegen den vijand."

Weer was de vakantie begonnen. Hugo en Frits waren beiden overgegaan naar de derde klas, en samen waren ze gaan logeeren bij familie van laatstgenoemde. Daar zwierven ze rond door bosch en veld, en genoten volop van de vrije natuur.

Op zekeren dag verscheen de postbode en bracht een brief voor Hugo; dit was een dubbele meevaller omdat het juist regende en hij zich wel een beetje verveelde; ook verlangde hij zeer naar tijding van zijn moeder.

„Slecht nieuws?" vroeg Frits, die ook in de kamer was en hem onderzoekend aankeek.

„Tante Mietje is dood," klonk het dof, „plotseling overleden aan een beroerte."

Daarop verliet hij haastig het vertrek, en sloot zich op in zijn eigen kamertje.

„Hield hij zooveel van die tante Mietje?” vroeg mevrouw Van Dorp, de dame bij wie de jongens gelogeed waren, en aan wie Frits het geval vertelde.

„Dat nu juist niet, denk ik; hij zag haar bijna nooit; maar . . . nu zal hij van het gymnasium af moeten!” En Frits deelde haar mee, wat hij er van wist.

„Arme jongen,” sprak zij deelnemend; „dat zou een heele slag voor hem zijn! Maar zoo iets was toch ook te verwachten! Hoe kon hij meenen, dat die oude tante juist zou blijven leven tot hij met zijn studie klaar was? En bovendien, zijn moeder kon toch ook ziek worden en sterven! Mij dunkt, ik had mij voor de tweede maal niet aan zoo'n teleurstelling gewaagd! 't Is wel wat ver gederen zoo ten koste van alles te willen studeeren, en dan juist op een gymnasium! Hoevelen zijn groote geleerden geworden door alleen hun vrije uren te gebruiken voor eigen studie!”

„Ja, Nicht, maar door eigen studie kan toch niemand predikant worden; en dat is juist zijn doel, tenminste in den laatsten tijd.”

„Zoo, en dan hoopt hij zeker op een beurs, want met honderd gulden jaarlijks komt hij als student niet meer klaar! Nu, ik zeg maar, dat iemand ook wel als een goed christen zijn gaven besteden kan zonder juist predikant te worden! Misschien moet hij wel in de eerste plaats leeren een goed zoon te zijn voor zijn moeder, die blijkbaar zichzelf vergeet, om hem maar zijn wensch te kunnen geven!”

„O, Nicht, u moest eens weten, hoe zorgzaam hij is voor zijn moeder! En juist zij heeft er op aangedrongen, dat hij weer zou gaan studeeren!”

„Hoogmoed misschien,” mompelde mevrouw Van Dorp; en zij liet het onderwerp varen.

En Hugo? Na de deur gesloten te hebben van het kleine logeerkamertje, was hij op de knieën gevallen, met den brief in de hand, en steunend riep hij uit: „Ach, Heere, waartoe dit? Was het dan toch niet Uw wil? Of . . . begon ik hoogmoedig te worden?” — Toen bad hij uit den grond van zijn hart: „Heere, doorgrond mij! . . . Zie of bij mij een schadelijke weg zij en leid mij op den eeuwigen weg!”

En de rust keerde weder in zijn gemoed. „De mensch overdenkt zijn weg, maar de Heere bestuurt zijn gang.” Deze woorden kwamen hem in de gedachte. Volgen dus maar, en stil zijn; wat de Heere goedvond zou gebeuren!

„Hij neemt het nogal kalm op,” dacht Frits, die hem in 't eerst angstig had gadeslagen, en zich wel wachte het onderwerp aan te roeren; „misschien hoopt hij, dat zijn moe er nog wel raad op weten zal.”

Vier dagen later kwam er weer een brief. „Ook van Moe,” dacht Hugo, na het adres bekeken te hebben, en hij ging er mee naar zijn kamertje. Maar wat was dat? Gingen de letters dansen voor zijn oogen? Droomde hij misschien? Stond het er werkelijk? Nog eens lezen van 't begin af, heel kalm: „Mijn lieve, beste jongen! Mijn vingers beven van groote ontroering, terwijl ik dit schrijf, en ik weet haast niet, hoe ik je geregeld alles vertellen zal. Ik wil kort zijn: Gisteren was het de dag van de begrafenis en ik was in het sterfhuis met nog enkele andere familieleden. Tot mijn groote verbazing werd ik uitgenoodigd, tegenwoordig te zijn bij de opening van het testament, want ik meende er niets mee noodig te hebben. Je weet, tante Mietje had haar drie nichten tot haar eenige erfgenamen gemaakt. Nu bleek echter, dat zij er de bepaling aan toegevoegd had: indien een van de drie sterven mocht vóór haar, ik dan erfgename zou worden voor dat gedeelte. En denk nu eens aan, juist twee dagen vóór tante Mietje is een dier nichten plotseling overleden.

Hierdoor kom ik in 't bezit van tien duizend gulden; en dit is nog niet alles. Tante had ook in haar testament bepaald, dat ik na haar overlijden nog vijf jaar mijn volle loon zou ontvangen en bovendien duizend gulden om voor je studie te gebruiken. We zijn dus voorgoed uit alle zorgen en we kunnen weer heel gezellig bij elkaar gaan wonen! Dan neem ik naai- en breiwerk aan huis, en zullen wij er, zuinigjes aan, met ons beidjes wel komen. Is het niet heerlijk, jongenlief? Wat heeft de Heere wonderlijk onzen weg geleid! Laten wij toch dicht bij Hem blijven, en steeds gedenken aan Zijn Woord: Ken Hem in al Uwe wegen, en Hij zal uwe paden recht maken!"

VII.

BESLUIT.

't Was pas negen uur; toch verdrongen zich op het kerkplein al een menigte menschen, wachtend tot de deuren geopend zouden worden, wat niet voor halftien gebeuren zou, terwijl de dienst om tien uur een aanvang zou nemen.

„Past u maar op, dat ze niet onverhoeds opengaan!” zoo waarschuwde een bejaard heer een paar juffertjes, die er stijf tegen aangeleund stonden; „'t is mij ook eens gebeurd, en 't scheelde niet veel of ik was onder den voet geraakt; gelukkig ben ik er nog met een buil en een schram afgekomen!”

„Dan waart u misschien een beetje doof,” lachte een ander, „want de koster maakt altoos geweld genoeg met zijn sleutelbos, als hij den sleutel in het slot omdraait!”

„Ik spreek van twintig jaar geleden, jongmensch!”

hernam de eerste spreker een weinig uit de hoogte, „en 't was niet in deze kerk.”

„Och, och, wat zal 't vol worden!” zuchtte een zwaarlijvige dame, ziende dat het aantal kerkgangers steeds aangroeide; „de warmte zal niet om uit te houden zijn!” Meteen haalde zij haar zakdoek te voorschijn, om zich de denkbeeldige zweetdruppels van 't voorhoofd te wisschen.

„Als de harten dan ook maar warm worden!” klonk het ernstig van een anderen kant.

„Dat *moet* wel, als Ds. Van Beem spreekt! Hij is een en al vuur op den kansel! Ik ken hem, hoor; 't is een tweede Spurgeon!”

„Hij is nog jong, nietwaar, mijnheer?” zei een pieperig stemmetje.

„Nu, ik schat hem vijf, zes en twintig jaar!”

„En dan al beroepen in een stad als deze! Wel een bewijs, dat hij buitengewone gaven heeft!”

„Ik heb 'm gekend als een jongen van veertien jaar!” zoo sprak triomfantelijk een burgerjuffrouw, die al een paar malen beproefd had zich te doen verstaan; „'t is echt waar, hoor! Hij heeft dikwijls brood bij mij gebracht!”

„Is hij dan een bakkerszoon?” werd er nieuwsgierig gevraagd.

„Ja, maar zijn moeder was al weduwe toen ik hem leerde kennen; zij had een klein allegaarswinkeltje in de straat, waar ik woonde, en hij moest al de boodschappen doen.”

„Dan zal hij 't niet zonder moeite zoover gebracht hebben!”

„Nee, 't is niet glad gegaan, daar weet ik van mee te praten!”

Aller oogen wendden zich vol verwachting naar den laatsten spreker. 't Was een oudachtig man met een door de zon gebruind gelaat en handen vol eelt. Zijn kleeding was boersch, maar van kostbaar laken, en een gouden horlogeketting bengelde op zijn gebloemd vest.

„Schipper Arie Veenstra,” fluisterde er een zijn buurman toe.

„Die zit er warmpjes in,” mompelde een ander; „ik zou best met hem willen deelen!”

„Ik heb zelf nog meegeholpen om een dominee van 'em te maken,” ging de schipper voort, „want je mot weten, ik ben een eigen broer van z'n moeder, en ze had zich nu eenmaal in 't hoofd gezet, dat de jongen op den preekstoel zou staan; maar het geld, weet je, het geld ontbrak, en natuurlijk werd er bij Oomlief aangeklopt. Nou 'k heb er geen spijt van, hoor! 'k Heb indertijd een proefpreek gehoord, en ik kan je zeggen, 't ging een mensch door zijn hart en zijn nieren! Z'en moeder mag trotsch op 'em zijn, en dat *is* ze ook!”

Mevrouw Van Loon, die ook gekomen was om Hugo's eerste preek in zijn geboortestad bij te wonen, keek glimlachend haar zoon Frits aan:

„Mooi meegeholpen!” sprak deze, luid genoeg om door de naaste omstanders verstaan te worden; „als 't aan *hem* gelegen had dan zou Hugo nog eer sjouwerman dan predikant geworden zijn! En nu staat hij daar te pralen, alsof *hij* de studiekosten betaald had!”

Opeens ontstond er gedrang: de deuren waren geopend, en iedereen trachtte zoo spoedig mogelijk naar binnen te gaan om zich een goed plaatsje te veroveren. Ouden en zwakken werden teruggedrongen, men duwde en mopperde, maar mevrouw Van Loon wachtte haar beurt af. „'t Gaat hier net als bij een schouwburg of een concertzaal,” zei ze afkeurend.

„Een groote eer voor Hugo,” zei Frits met een glimlach, „'t is om *hem* te hooren, dat het gebeurt.”

„Maar een groote schande voor menschen, die zich volgelingen noemen van den Heere Jezus! En 't is *Zijn* Woord, dat gepredikt zal worden!”

Daar stond hij op den preekstoel, onze Hugo; en zijn moeder hield vol liefde haar oog op hem gevestigd. Zij zag er nog even bleek uit als vroeger, maar veel opgewekter; moeite en afmatting waren verdwenen; en geen wonder! Zij had al eenige jaren rust genoten, geen zorg kwelde haar meer voor haar levensonderhoud of dat van haar zoon. Bovendien had de frissche buitenlucht haar goed gedaan, want zijn eerste standplaats was geweest op een Geldersch dorp, en zoo dikwijls zij wilde kon zij uitgaan, want zij had er een flinke dienstbode, aan wie zij al het werk kon overlaten. In den laatsten tijd echter had zich een hartkwaal bij haar geopenbaard, en de dokter had gezegd, dat elke bijzondere aandoening vermeden moest worden. Maar wie kon het verhinderen, dat nu haar hart sneller klopte? Keken niet allen in ademlooze spanning naar den prediker, van wien zij, heden vooral, iets uitnemends verwachtten!

Een plechtige stilte heerschte er voor een oogenblik, en de jeugdige prediker liet even zijn blik rondwalen door het groote gebouw, waar hij zoovele bekende gezichten ontdekte. Daar zat juffrouw Schaap, en hij dacht onwillekeurig aan het vermiste krentenbroodje, waardoor ze hem zoo boos gemaakt had! Zou zij er ook aan denken? En, wezenlijk, oom Arie was er ook! Alleen om *zijnentwil*, dat begreep hij wel, want behoefte aan Gods Woord had de welgedane schipper nooit getoond. Toch kon het ook dat hart te morzel slaan, als het tot hem doordrong, en Hugo smeekte om een grooten zegen voor allen, die daar aanwezig waren. Zij verwachtten dien van *hem*; hij wist het wel, zijn roem was hem vooruitgegaan. Een gevoel van beklemdheid overmeesterde hem, 't was toch heel wat anders een preek te houden voor een groote schare welontwikkelde stedelingen in een statig kerkgebouw, dan te spreken voor een troepje boeren en daglooners in een eenvoudig lokaaltje!

Maar zie, kwam daar niet een ander prediker binnen, geweldig en ontzagwekkend? Niemand had hem bemerkt, tot hij, heel zacht naderbij geslopen, plotseling de hand legde op een der aanwezigen. Toen ging er een trilling door de gansche gemeente! Stom was hij; toch deed zijn prediking de harten ontroeren, meer dan de welsprekendste rede had kunnen doen; en het woord bestierf op de lippen van hem, om wien allen daar gekomen waren. Plotseling verbleekend, daalde hij haastig van den kansel af, schreed tusschen de rijen door, en zonk plotseling op de knieën, daar bij die ééne geliefde, zijn Moeder!

Langzaam was haar hoofd achterover gegleden, terwijl de mond zich opende en de oogen strak werden. Men dacht aan een bezwijming; één kwam er aanloopen met water, een ander met eau de cologne, maar reeds had de stomme prediker haar aangeraakt, en de adem was ontvloten, eer haar zoon naderbij gekomen was.

„Mijn lieve, lieve Moeder!” lispelde hij en verborg zijn betrand gelaat in de plooiën van haar japon, zooals hij dit zoo menigmaal als knaap gedaan had.

„Er is maar één schrede tusschen ons en den dood”, dit was de prediking dien morgen, en te midden van de doodelijke, ontroerende stilte, viel dat woord van God als een zaad ten eeuwigen leven in veler hart!

Niet Hugo kreeg de eer, maar God zelf!

En niet in dat groote kerkgebouw, maar op den doodenakker, bij een geopend graf, hield hij zijn eerste rede, daar in zijn geboortestad!
